

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 6 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 12.— R.
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in monarhije
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno denarnem zavezi
Ljubljana št. 16-281

Le truppe dell'Asse contengono la pressione avversaria

Il valido l'interrotto concorso dell'aviazione — Quattro piroscafi, un cacciatorpediniere affondati, un incrociatore pesante e due mercantili danneggiati - 14 velivoli abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 15. luglio il seguente bollettino di guerra No 1146:

In Sicilia la pressione avversaria viene contenuta dalle truppe dell'Asse che hanno respinto ostinati attacchi sferrati col largo appoggio di mezzi corazzati.

Nella piana di Catania nuclei di paracadutisti nemici sono stati prontamente annientati.

Nei combattimenti di questi giorni si sono distinti il 10° reggimento bersaglieri, la 207° divisione costiera e la divisione germanica «Hermann Göring». Alla battaglia, che continua aspra e serrata, portano il loro concorso valido ed interrotto gli aviatori dell'Asse. In particolare gli aerei nostri aerosiluranti che hanno ieri affondato 4 altri piroscafi per ventisette mila tonnellate e danneggiati un incrociatore pesante e due mercantili di medio tonnellaggio.

Obiettivi navali e terrestri sono stati pure battuti, con efficaci risultati, da bombardieri nostri e tedeschi.

Cacciatori germanici abbatterono nel cielo dell'isola 5 «Spittfire»; 2 altri velivoli precipitarono in mare colpiti dal tiro di dragamine tedeschi.

Formazioni aeree hanno effettuato incursioni su Palermo, Messina e su Napoli e dintorni causando 4 anni sensibili ad edifici civili e facendo vittime tra la popolazione.

Risultano distrutti dalle batterie della difesa 6 quadrimotori a Messina ed uno a Napoli.

In Mediterraneo un cacciatorpediniere è stato colato a picco da una nostra motosilurante.

Le vittime causate dall'incursione su Torino, citata dal bollettino n. 1144, sono salite a 402 morti e 601 feriti.

La motosilurante che ha affondato un cacciatorpediniere nemico nell'azione segnalata dal bollettino odierno è al comando del sottotenente di vascello Antonio Tedeschi da Bologna.

Hudji boji na vzhodni fronti

Vsi sovjetski protinapadi so se izjalovili — Sovražnik je imel krvave izgube ter je bilo uničenih nadaljnjih 336 tankov in 70 letal

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 15. jul. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Kljub poslabšanju vremenskega položaja se nadaljuje hude borbe na vzhodni fronti. Na področju pri Bjelgorodu je bila nadaljnja skupina sil razbita v osredotočenem napadu in je bilo ponovno zavrnjenih z velikimi izgubami več sovjetskih protinapadov, ki pa so jih izvedle šibkejše sile kakor prej. Zaprta je bila vzhodna od Orla je sovražnik tudi večer nadaljeval svoje napade s podporo oklopnih voz in bojnih letalcev. Sovjetski poizkusi, da bi predirli nemške postojanke, so se izjalovili krvavo. Takoj uvedeni protinapadi napredujejo uspešno. Na celotnem področju velike bitke je bilo večer zapet uničenih 336 sovjetskih oklopnih voz, letalstvo pa se sestrelilo 70 sovražnih letal.

Boji na južni Siciliji se nadaljujejo z ne-

zmanjšano silovitostjo. Na več mestih so bili razbiti sovražni napadi kljub podpori oklopnega orožja in uničene enote sovražnih padalcev, ki so se izkrcali za nemško-italijansko fronto. Nemške in italijanske oborožene sile prizadevajo sovražnemu ladjevu se nadalje obdržati izgube. Večje število vojnih in prevoznih ladij je bilo potopljeno ali poškodovanih.

Močni oddelki sovražnih bombnikov so večer dopoldne napadli področje Pariza in nekatere kraje v severozahodni Franciji. Prebivalstvo je imelo izgube. V hudih letalskih bojih in po zaslugi protiletalskega topništva je bilo sestreljenih 22 sovražnih letal, med njimi 14 težkih ameriških bombnikov. Izgubljenih je bilo 5 nemških lovcov.

Preteklo noč so priletela posamezna sovražna vzhodnoevropska letala nad severno nemško ozemlje in odvrkla brez izble ne-kaj bomb.

Priprave za nove še silovitejšje borbe

Berlin, 15. jul. s. Dotok novih rezerv in novih potrebščin tako v nemške kakor v sovjetske črte severno in vzhodno od Orla je značilen po sodbi vojaškega sodelavca DNB za sedanjost fazo velike bitke na vzhodni fronti. Sovjeti zbirajo zlasti močne topniške sile v upanju, da bodo obvladali nemški protinapad, ki se vtem odseku zmagovito razvija. Očitno je, da čutijo po hudih izgubah potrebo po odmoru in da počakajo na boljšo priliko severno od Orla.

Na področju Bjelgoroda je bitka prenehala. To se pravi, da se ne more znova zopet razplamteti in da ta odsek ne more zopet postati zelo važen v splošnem okviru operacij. Nakopičevanje sil, ki so ga Sovjeti pred dnevi pričeli, je v polnem razvoju, in to pomeni, pripravljenosti sodelavca, govoreč zopet o odseku, kjer danes divja bitka, da je ta stopila v novo fazo. Če se nemška reakcija lahko razvije s tako naglostjo in temeljitostjo kakor se je že pokazala ob pričetku velike bitke pred enim tednom, se bo središče borbe premaknilo severno od področja, kjer so bile doslej borbe, torej na kraj, kjer skuša zdaj so-vražnik osredotočiti svoje razbremenjevalne napade. Vojaški sodelavec omenja izredno hude izgube sovražnika, ki bodo stasoma gotovo vplivale odločilno na odločitve sovjetskega poveljstva. Vreme, ki se je znova poslabšalo, močno vpliva na potek borbe.

HelSinki, 15. jul. s. Finsko vojno poročilo javlja: V zadnjih 24 urah je bilo na

fronti Karelijske ožine močno udeleževanje patrol. Finske čete so odbile napadajočo sovjetsko stotnjo, ki je utrpela hude izgube. Na fronti Aunuske ožine so finske napadalne čete uničile 200 metrov jarkov, en zaklon za čete in štiri sovjetska ofenzivna gnezda. Sovjeti so utrpeli izgube na ljudeh. Nad Finskim zalivom so finski lovci sestrelili en sovjetski bombnik tipa T2c.

Uspešno udeleževanje nemškega letalstva

Berlin, 15. jul. s. V napadu ameriških bombnikov dne 14. t. m. na Pariz je nemška protiletalska obramba sestrelila, kakor se je davi doznalo iz pooblaščenega vira, 21 napadajočih letal, med njimi 14 štirimotornih bombnikov. Nemci so izgubili samo dve lovske letali. Doznava se nadalje, da je nemško letalstvo pričelo silovite napade na zbirališča čet in skladišča goriva in streliva na fronti Bjelgoroda. Nemške oklopne divizije so večer odbile močne napade boljševiških oklopnih sil. Na drugih točkah so bili razbiti ponovni sovjetski poizkusi za vtor v nemške črte. Sovražnik je utrpel hude izgube na ljudeh in potrebščinah.

Sovražna letala nad Nemčijo

Berlin, 15. jul. s. Nekaj angleških letal je izvedlo danes ponoči nadlegovalne polete nad Nemčijo in odvrlo bombe, ki so povzročile manjšo škodo.

Živčna vojna v državah Osi ne bo imela uspeha

Minister Göbbels o strateško-političnem položaju

Berlin, 15. jul. s. Govoreč v tedniku »Das Reich« o sedanjih fazi vojne, primerja minister dr. Göbbels politično-strateški položaj iz leta 1918 s sedanjim, zatrjujoč, da je tedanja nemška vlada izgubila živč. da je tedanja nemška vlada izgubila živč. no vojno, katero je sovražnik pričel in nadaljeval s srditostjo do katastrofalne zaključitve za Nemčijo. Danes skušajo Angloameričani ponoviti tedanji taktiki, na-daljuje minister, toda časi in ljudje so se spremenili in kar je bilo mogoče storiti pri ljudstvu leta 1918, ni mogoče zdaj več storiti. Nasprotna propaganda si nezasi-ljano prizadeva, zlasti po zadnjih dogodkih na Siciliji, da bi preusmerila svetovno javno mnenje v tem smislu, pozabljačjo pa omenjati nedvomne prednosti, ki jih imamo mi pred sovražnikom.

Govoreč o letalski vojni izjavlja član- kar, da mora nemški narod tako vztrajati ob napadih angleškega letalstva, kakor so

znali Angleži vztrajati leta 1940 ob nemškem letalskem bombardiranju, dokler tu-di ta faza vojne ne bo premagana, pri čemer je treba upoštevati, da bo zmagal ti-sti, ki bo lahko povedal zadnjo besedo. S tem ugotavlja minister, nikakor nečemo omalovaževati trpljenja, katerega mora prenašati nemško prebivalstvo v bom-bar-diranih področjih. Omenjačjo nato ude-leževanje letalstva in podmornic, zatrjuje minister, da si nemški strokovnjaki zdaj z vsemi silami prizadevajo, da zopet mo-čno ojačijo tudi ta operativna odseka in odpravijo na ta način bedastoče, ki jih so-vražnik širi, da podpira svojo živčno voj-no proti narodom Osi.

**Poravnaj čim prej
zatetalo naročnino!**

Čete Osi zadržujejo sovražni pritisk

Močno in neprestano sodelovanje letalstva — Potopljeno 4 parniki in 1 rušilec — Poškodovani 1 težka križarka in 2 parnika — 14 letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 15. julija naslednje 1146. vojno poročilo:

Čete Osi na Siciliji vzdržujejo pritisk so-vražnika in so odbile hude napade, ki jih je sovražnik podvil z močno podporo oklopnih vozil.

Na ravnini pri Cataniji so bile skupne sovražnih padalcev takoj uničene.

V bojih teh dni so se odlikovali: 10. strel-ski polk, 207. obalna divizija in nemška divizija »Hermann Göring«; v bitki, ki se nadaljuje ostro in neprekinjeno, so dajali svoj vrti in neprestani donos osni letalci, zlasti naša pogumna torpedna letala, ki so večer potopila štiri nadaljnje parnike »skupne 27.000 tonami ter poškodovali težko križarko in dve trgovski ladij srednje to-naže.

Naši in nemški bombniki so tokli tudi pomorske in kopinske cilje z učinkovitim uspehom.

Nemški lovci so v zraku nad otokom se-strelili 5 letal tipa »Spittfire«. Dve drugi letali sta padli v morje, zadeti od strelco nemških iskalcev min.

Sovražni letalski oddelki so napadli Pa-lermo, Messina in Neapelj ter okolice; po-vzročili so občutno škodo na civilnih po-slopih in žrtve med prebivalstvom.

Obrambne baterije so v Messini sestrel-ile 6 štirimotorikov, v Neaplju pa 1.

Na Sredozemlju je naša motorna torpe-dovka potopila en sovražni rušilec.

Žrtve, ki jih je povzročil letalski napad na Turin, omenjen v vojnem poročilu šte-vilka 1144, so se porušile na 402 mrtvih in 601 ranjenca.

Motorna torpedovka, ki je potopila so-vražni rušilec v akciji, javljeni v današnjem poročilu, je pod poveljstvom podpo-ročnika bojnega broda Antona Tedeschija iz Bologne.

Bersaljeri vedno znova potrjujejo svoje slavne tradicije

Rim, 15. jul. s. Deseti polk bersaljerov, ki si je zaslužil posebno omembo v da-našnjem vojnem poročilu, se ponša z naj-ponosnejšo vojaško tradicijo, ki je nastala v eritrejski vojni, v italijansko-turški vojni, v veliki vojni 1915—18, pri izkrcanju v Albaniji ter se odlično znova pot-rjuje v sedanji vojni. Na obronkih Derne in Agedabije, na frontah Bizerte in Ga-besa sta se hrabrost in zalet bersaljerov desetega polka ponovno svetlo uveljavila. V vrstah tega krasnega polka, katerega prapor je odlikovan s križem savejskega

vojaškega reda, so se borili odlikovanci z zlato kolajno Sebastiano Scire, Oreste To-sceno, Francesco La Fata, junaki legendar-nih junaških dejanj. Danes pišejo na boji-skih Siciliji dediči tako visokega izročila nove strani slave v tekmi z obalniki 207. divizije, druge med mladimi edincami, ki branijo obmorske meje in ki je imela čast, da je bila nevedena v dnevnem po-velju. Bersaljeri desetega polka in pešci 207. polka imajo za junaške tovariše to-variše nemške divizije »Hermann Göring«, ki zaslužijo vse priznanje in občudovanje.

Dnevno povelje šefa glavnega stana letalstva

Rim, 15. jul. s. Šef glavnega stana Kra-ljevega letalstva general letalske armade Rino Corso Fougier je izdal naslednje dne-vno povelje svojim oddelkom:

Letalci estaler in letalske bombarderji, torpederji, napadalci, neznanji junaki, spe-cialisti! Domovina gleda na vas, med tem ko jaz sledim vašemu neprestanemu na-poru in želim, ki je sama plemenitost, z ogromnim ponosom. Po vzpodbudi vašega neukrotljivega duha pridobivajo stroji, tudi stari stroji, vedno nove borbene spo-

sobnosti in razdira letalska niso nikoli dovolj premetena, da bi preprečila vaše zmagovite polete. Za sveto čast zastave se vam bojo kmalu pridružili tisti, ki danes nimajo mesta v naših vrstah, zelo kmalu kot prostovoljni poloti ne glede na čin. O tem sem prepričan, tisti ki so v manj težkih urah v drugih vojnah dokazali svojo hrabrost, bi jo danes radi potrdili. Na-prej najdražji tovariši! Duša vse Italije se vam pridružuje, polna ljubezni in za-upanja.

Ne laskanja, ne grožnje in teror ne morejo odvrniti Italije od začrtane poti

Tokio, 15. jul. s. Potem, ko so podvrgli Italijo slepemu bombardiranju in uničeva-nju zgodovinskih mest in sončnih vasi ter vzeli za cilj cerkve in spomenike, so se Anglosasi drznili upati, da bodo uklonili ponosen italijanski narod, piše v svojem uvodniku »Nipon Times«. Sovražnik je mo-ral opaziti, piše nadalje list, da niti laska-nja, niti grožnje ne morejo ganiti Italijana in da teroristični napadi samo ojačujejo italijansko visoko moralo. Angloameričani so se morali prepričati, da so Italijani zadnji, ki jih je mogoče ustrahovati. Lju-bijo strastno svojo zemljo in so odločeni braniti jo za vsako ceno. V tem odločilnem trenutku, zaključuje list, čutijo Japonci zaradi hrabre in železne odločitve Italije največje spoštovanje in občudovanje ita-lijskega naroda.

Pariz, 15. jul. s. Vsi pariški listi objav-ljajo komentarje o vojaških operacijah na Siciliji. Opozarjajo na srdit odpor itali-jansko-nemških čet ter pišejo zlasti o nepri-jetnem presečenju angloameriških vdr-nikov, ki so mislili, da jih bo sicilisko pre-bivalstvo sprejelo kot »osvoboditelje«. Si-

cilsko prebivalstvo pa disciplinirano sode-luje z vojsko ter je prispevalo s svojim zadržanjem, da se je sovražnik zadržal ter je dalo dragocene podatke, ki so privedli do uničenja več skupin padalcev, katere so vdorniki spustili na otok.

Neomajna disciplina in vera rojakov v tujini

Berlin, 15. jul. s. Vest o sovražnem na-padu na Sicilijo so tu bivajoči rojaki spre-jeli z odločnostjo in močno zavestjo, ka-tero so vedno izpričali v velikih in hudih urah domovine. Zlasti sicilski delavci so zahtevali, da jih uvrstijo v vojsko, čeprav se vsi čutijo vojake na delovnem mestu, kjer prispevajo k vojnemu naporu, ko ku-jejo orožje za borbo. Značilni so bili do-godki, ko so se nekateri delavci, ki so se vrnili iz prejšnjih vojn, javili v berlinski sekciji zavoda za italijansko Afriko in prosili, naj jih vpišejo v zavod. Iz vseh krajev Nemčije so prišla soglasna poro-čila o disciplini in veri pripadnikov ita-lijskega rodu.

Hud poraz Američanov na Novi Georgiji

Doslej so izgubili 31 ladij, med njimi 5 križark in nad 200 letal — Poskus izkrcanja se je docela izjalovil

Tokio, 15. jul. s. Vojaški sodelavec agen-cije Domej komentira današnje poročilo japonskega glavnega stana in poudarja, da poročilo kaže, da je zdaj v teku proti-ofenziva proti sovražniku, ki je doslej iz-gubil 31 ladij s 5 križarkami in nad 200 letal, ko je skušal zavzeti Munda. Poizkus sovražnika za vtor v japonske obrambne črte na Novi Georgiji s smeri otoka in Robiane se je končal s popolnim porazom ne samo zaradi tega, ker sovražniku ni uspelo izkrcati niti enega moža, temveč tudi, ker je bil odbit s hudimi izgubami. Sovražnik se je skušal izkrcati v odseku vzhodno od Munde pod zaščito umetne megle dne 14. julija, ob 8. uri. Uporabljal je 70 majhnih ladij; polovica od teh je bila natovljena s četami, polovica pa z oek-bo. Japonske sile, ki so dobro vedele o tem poizkusu, so takoj otvorile ogenj s vojnim topništvom in zadele ovržne izkr-cevalne sile. Ko je izgubil 20 ladij, ki so se potopile, je sovražnik v neredu pobe-gnil. Istotako je cesarska garnizija zadala drugim sovražnim edincam, ki so se pred

tem izkrcale na južnovzhodni obali Nove Georgije, hude izgube, ki je sovražnik skušal napredovati dalje proti Mundi, da bi vzporedil napad z izkrcavalnimi silami z Robiana. Ostanek sovražnih čet je po-begnil, preden se je zoperstavil japonske-mu protinapadu.

Poslanik Anfuso pri predsed-niku madžarske vlade

Budimpešta, 15. jul. s. Ministrski pred-sednik in zunanji minister Kallay je spre-jel v avdienci kraljevega ministra Italije Anfusa, s katerim se je dolgo in prirčno razgovarjal.

Vpoklic prefekta Mariana v vojaško službo

Rim, 15. jul. s. Prefekt Kraljevine Adal-berto Mariano je bil poklican s 15. juni-jem v začasno aktivno službo v Kraljevi mornarici v svojstvu kontreadmirala ter je prevzel z istim dnem položaj prvega pobočnika Nj. Via Vojvode D'Aosta.

Praznik mornariške topniške milice

Rim, 15. jul. s. Mornariška topniška mi-lica proslavlja v borbi deveto obletnico ustanovitve. Legionarji milice Milmart čr-pajo trdno stoječ na svojih mestih dolžno-sti in odgovornosti iz dogodkov vzpodbudo za vztrajanje, odpor in zmago. Krvne žrtve, ki so bile doslej doprinešene, so dedščina, katere ne bo mogoče izbrisati, potrošiti ali uničiti.

Šef glavnega stana milice je takole brzo-javil: Medtem ko mornariška topniška mi-lica proslavlja obletnico svoje ustanovitve v žaru mučeništva Borgia Pisanja, naj sprejmejo moj pozdrav ponosni legionarji, ki se bore na svetih obalah domovine — Galbati.

Svetel zgled požrtvo-valnega junaštva

Rim, 15. jul. s. Mnoge strani italijanske hrabrosti v Rusiji še niso znane. Vsak dan potrjuje odmev podjetij, ki so jih izvršili naši borci, razloge za naš najvišji ponos na to, kar so izvršili. Vest, ki nam danes prihaja, se tiče Črne straje Marja Pauluc-cia, rojenega v Milanu. Lahko bi obkrel uniformo s činom oficirja, toda brez od-loga se je uvrstil med preproste Črne straje, da bi se udeležil borbe proti sovražniku. Ko je prišel s skupino »Tagliamento« na rusko fronto, mu niso bile dodeljene borbene naloge. Počutil se je zaradi tega slabo. Tri dni pred junaškim dejanjem, v katerem je našel slavno smrt v želji, da bi se nehala njegova nedelavnost, je p'al svojo-mu poveljniku bataljona: Medtem ko opravljam majhno podrejeno delo, gre moja mi-sel k vam v prepričanju, da mi boste opru-stili in me razumeli. Obratam se do vas s svetlo vero v prepričanju, da opravi-lah lahko več kot je moja dolžnost. Neke-ga dne sem vam to obljubil pri popolni za-vesti in čutim, da je prišla ura, ko moram svoje besede izpolniti. Tega trenutka ne mo-rem izpustiti. Vi, gospod poveljnik, morate sprejeti mojo ponudbo, ki je brezpogojna. Nadalje dodaja v pismu: »Postal bom la-hko srečen človek tudi po smrti. Ne iščem bahavstva, toda moram storiti svojo dolž-nost, ki je višja od dolžnosti ostalih Črnih straj, da bom resnično vreden uniforme, ki jo nosim.«

V avtomobilskem oddelku, kjer se je nahajal kot pisar, je pustil svojemu poro-čniku pismo, v katerem je rečeno med dru-gim: »Prosim vas, oprostite mi, grem v črto, kamor me kliče moja vest.«

Podžigan s sveto gorečnostjo se je v ju-tru 17. julija 1942 z izvidniškim odredom 79. bataljona skupine Črnih straj »Taglia-mento« približal utrjeni postojanki Zlerov-ki. Naše sile so bile sprejete z nevihto že-leza in ognja. Padajo prve Črne straje, to-da oddelki nadaljujejo z zaletom akcije. Ob strani vodje Zaga, ki je kmalu nato padel, se je Črna straja Paulucci drzno vrgel proti sovražnim postojankam, na katere je zmetal ploho ročnih granat. Ranjen je bil na desni roki toda borbe ni opustil. Po-trebno je bilo strelivo za obvladovanje so-vražnega protinapada, po katerem so naše Črne straje zavzele neko postojanko. Pau-lucci je z ranjeno desno roko prenesel ne-kaj zabojev streliva podpirajoč jih z levo roko. Njegova borbena je neukrotljiva. V navdušenju borbe, kateri se je posvetil, se je spremenil. Zadoščala bo prilika in izvršil bo eno izmed tih junaških dejanj, ki se zde kakor legenda, ki dvignejo nenadoma junaka v mistični žar. Ko je videl, da je padel njegov oficir, mu je Paulucci prite-kel na pomoč, toda strelj iz streljnice so mu ohromeli tudi levo roko. Nič ga kljub te-mu ne more ustaviti. Dospel je plačel se do oficirja, zagrabil ga je z zobmi za rob uniforme in uporablja mu je, da ga je odve-kelel z ogromnim naporom, toda novi strelj iz streljnice so ga dosegli in ga pobili. Bil je svetel zgled in njegovo junaško dejanje bo sporočeno bodočim generacijam domo-vine z naslednjo obrazložitvijo k odkljava-nju z zlato kolajno:

»Nestopen v čakanju, čeprav je bil po-kojni oficir, se je uvrstil kot preprosta Črna straja v milico. Vedno je bil prosto-voljec v najbolj tveganjih akcijah, med ne-ko silovito borbo pa je naskočil utrjene postojanke z ročnimi granatami ter je bil zgled in vzpodbuda vsem tovarišem. Ko je bil hudo ranjen na desni roki, ni opustil akcije ter se je še naprej boril z levijun pogumom. Dospel je do nasprotno postoj-anke, tedaj pa je prišlo do silovitega proti-napada. Ker je primanjkovalo streliva, je prekoračil bojače noseč nekaj zabojev stre-livo z velo roko. Ko je videl, da je padel njegov oficir, ko je sovražni napad najbolj besnel, je takoj pritekel, da bi mu pomagal. Zade: s strelj iz streljnice, ki mu je ohro-mela tudi levo roko, je plačel se dospel do oficirja ter ga zagrabil z zobmi za rob uniforme ter mu je v skrajnem naporu uspelo zavleči ga na kratkem odseku, dok-ler ni smrtno zadet posvetil na bojišču svo-je neukrotljive junaštvo.« — Zlerovka, ru-ska fronta, 17. julija 1942-XX.

Predavanje prof. Asquina v Berlinu

Berlin, 15. jul. s. V nemškem zavodu za zunanje politične študije je imel prof. Al-berto Asquin, predsednik italijanskega sre-dišča za ameriške študije, uspešno predava-nje o Evropi in Zedinjenih državah. Po predavanju, ki je spadalo v vrsto predava-vanj o napadalnih načrtih Zedinjenih držav proti vsemu svetu, organiziranih po nem-skih zavodih za zunanje politične študije, se je direktor zavoda prof. Six zavrnil go-vorniku, poveljujoč skupnost idealov med Italijo in Nemčijo, ki se na bojiščih vodi-ta v skupni borbi.

Pol stoletja dolenjskih železnic

Danes pred 50 leti je bila zgrajena proga Ljubljana-Kočevje, v naslednjih letih pa so zgradili še druge proge

Ljubljana, 16. julija.

Železnica je važno prometno sredstvo, ki nas veže z bližnjimi in daljnimi kraji. Naši predniki so bili v drugačnem položaju: živeli so v skromnejših razmerah, držali so se svojih domov, procvetala trgovina in obrt sta potrebovala novih odjemalcev, prebivalstvo, stanovi, družine so se večale in z njimi seveda tudi njihove potrebe, ki so naraščale z dnevi, meseci, leti čedalje bolj. Ljudje so sprva hodili k sosedom in bližnjim sorodnikom, pozneje so obiskovali že daljše kraje z vozovi, hodili in se vozili na božja pota. Toda vse to sprva nujne pomoči in potrebe ni več zadostovalo, dokler nismo dobili železnice, kakor so nekako pred sto leti imenovali razni pretrki pa tudi preprosto ljudstvo železnico. ki je bila izpeljana 2. junija leta 1846 z Dunaja v Celje in od tod podaljšana 18. septembra leta 1849 do Ljubljane, od koder so jo 28. julija 1.1857 potegnili naposled še do Trieste. Po Gorenjskem so zgradili novo progo na Krško 14. decembra leta 1870, medtem ko je bila proga Ljubljana-Kamnik otvorena 28. januarja leta 1891.

Dolenjci so se borili za svojo železnico skoraj trideset let, dokler je niso po silnem trudu in vsestranskem prizadevanju nazadnje le dosigeli z državnim zakonom z dne 16. decembra leta 1891. Prva železniška lokomotiva je združila iz Ljubljane do Grosuplje kot glavna proga 16. julija leta 1893 in od tod v Kočevje kot stranska proga. Ker naj bi nova železnica, izpeljana proti Kočevju, pogosto dovajala zlasti premog iz bogatega kočevskega rudnika, sprito tega se je dogradila najprej ta proga, kakor zgoraj omenjeno, kot nova stopnja v našem gnetnem in kulturnem razvoju. Z njo so se Dolenjci vidno opomogli in tako pomnožili moč in veljavo našega naroda.

Železnica se je gradila primeroma zelo hitro. Glavno delo se je vršilo v letih 1892 in 1893. Gradnja je prevzelo znano dunajsko podjetje bratov Redlich & Berger, a vrhovno nadzorstvo ko poverili vsjemu nadzorniku Ferdinandu Klemenčiču. Splošnem prometu je bila izročena ta proga 27. septembra leta 1893. Poslednja čast je doletela slavnostni dan z navzočnostjo trgovskega ministra.

Glavna proga od Ljubljane do Novega mesta je dolga 74-672 km, od Novega mesta do Strazhe 8-294 km. Od Ljubljane do Grosuplje meri glavna proga 20-817 km, od Grosuplje do Novega mesta 53-855 km, od Grosuplje do Kočevja 49-487 km. Vsa dolenjska proga je torej dolga 132-453 km. Železna cesta od Grosuplje do Novega mesta se je začela delati 12. septembra leta 1892, dne 7. aprila je peljal prvi vlak komisijo v Novo mesto, dne 27. aprila pa v Strazho. Celotna dela so se izvršila hitro in ugodno. Za splošni promet sta bili odprti: glavna proga Grosuplje—Novo mesto in stranska proga Novo mesto—Strazha dne 1. junija leta 1894. Preračunana vsota je znašala devet in pol milijona goldinarjev avstrijske veljave.

Povsod naokrog je deževje prejšnjih dni ob tej praznični priliki pustilo vidne posledice, kajti množestvini travniki so bili izpremenjeni v jezera, jarki pa so bili prenapolnjeni z vodo. Slavnostna družba je bila vendarle polna hvale sprito izvrstnega stanja železniške proge, sprito solidnosti železniških naprav, in je splošno občudovala naravne lepote prekrasnih pokrajinskih slik, tako očarljivi pogled na slikovite velikane Julijskih Alp, pogled na kotlino Rače in divjeromantične lepote nadaljevalne okolice. Prezanimiv je pogled na obzidani viadukt pri Višnji gori, dolg 150 m z obsegom 6800 m² izdovaja. Stal je nekaj nad sto tisoč goldinarjev.

Sprito neugodne topografske lege Novega mesta, dolenjskega gospodarskega in kulturnega središča, ne leži kolodvor v njegovi neposredni bližini, temveč žele v oddaljenosti 1300 metrov proč od mesta, vzhodno od vasi Bršljin. Tod so namreč bili oddolžni ne samo lokalni interesi mesta in oni zgornje Krke, še bolj pa svojočasno nadaljevalne proge proti Kolpi in Karlovcu na Hrvaško.

Dolenjska metropola je priredila došlim gostom triumfalni sprejem v znak, da se zaveda velikega pomena tega važnega dogodka. Na kolodvoru sta udeležence otvoritve pričakovali kar dve godbi, vojska in ona meščanske garde. Na Ljubljanski cesti je bil postavljen mogočen slavolok z napisom, da je železnica zblizala Gorenjce in Dolenjce. Ljudstva se je nahalo na tisoče. Pristojno je bilo vse uradništvo, duhovščina, učitelstvo. Radost, ponos in zadovoljnost so dičili vse navzoče od najmanjšega solarika do osivelega kmetovalca. Povsod si opazil silno navdušenje prebivalstva, ki se mu je, vendar enkrat izpolnila težko pričako-

vana želja in živa potreba po zgraditvi te važne prometne žile. Vzklikanja in navdušenja ni hotelo biti ne konca ne kraja, ko je slednjič zastopnik ministrstva obljubil zbranemu ljudstvu novo pomoč pri vseh onih lokalnih gradbenih projektih, ki vsebujejo gospodarske možnosti in potrebo po stvarni presoji in se bodo drug za drugim dogradili. Govornik je s tem mislil na podaljšanje skozi Belo Krajino in na zvezo s Hrvatsko.

Vsa gradbena dela, ki so se pričela 12. septembra leta 1892, a končala 7. aprila leta 1893, na tej progi od Grosuplje dalje so bila razdeljena na štiri gradbena podjetja. Opravila so se razna dela, kakor spodnje, zgornje in visoke zgradbe, nasipi in predori v 428 dneh. Zaposlenih je bilo 536.976 delovnih moči, 224.750 profesionalnih in uporabljenih 23.124 glav živine. Mogočno gonilno sredstvo gospodarskega blagostanja je bilo tedaj ustvarjeno, industriji pridobljenih novih odjemalcev, naravnih lepot bogat ko dežele pa odprt tujskemu prometu. Dolenjec se ni več čutil za postavljenega, beg v Ameriko je ponehal, dolenjskemu prebivalstvu se je odprla rešina pot v boljšo prihodnost.

Pojdimo do konca! So si dejali vsi vneti zagovorniki in vztrajni pospeševalci dolenjskega železniškega omrežja. Na pol poti ne smemo odnehati in mirovati, zato naprej! Čast in hvala takim energičnim zastopnikom! S polno prepričevanostjo in neovrgljivimi dokazi so tako v Ljubljani kakor na Dunaju, kjer so pristikali na kljuke in meledovalci za novo sodelovanje, našli poslušna ušesa. Pomoč jim je bila zagotovljena. Tik pred zadnjo svetovno vojno, dne 25. maja leta 1914 se je izročila splošnemu prometu še proga Novo mesto do deželne meje, odnosno do prve hrvatske postaje Bujbarceve.

Z veseljem in zadoščenjem so pozdravljali tisti trenutek, ki je vse združil ob tem pomembnem prazniku. Novootvorena železnica je tako združila velik del južne Kranjske z Ljubljano in zvežala s tem železniško križišče po tistem potu velikanskega prometa na sever, jug in zapad. S tem so bile uresničene desetletja obstoječe želje in prošnje. Popolni uspeh je bil potemtakem kronan po dolgotrajnih in napornih prizadevanjih vseh oddolžnih činitelev, zadoščeno je bilo vsem gospodarskim potrebam južnega dela v kranjski deželi in ji prineslo polnega blagoslavlja. K temu delu so vza- jemno prispevale država, dežela, občine, družbe in zasebniki.

Železnica pot zbližuje tisti del Kranjske, ki spada sprito pomanjkljivih prometnih zvez k manj znanim, in jim prinaša nove, boljše čase. Samo njej lastne naravne lepote in mnogostevilni zakladi so prišli šele sedaj do prave veljave. Bogata je ta dežela zgodovinskih spominov, slavni boji njenih prednikov so varovali to obsejno postojanko čela stoletja pred napadi sovražnih tolpi in rešili krščansko kulturo.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 16. jul., ob 10.: *Mali lord*. Zaključena predstava za GILL.
Sobota, 17. julija, ob 19.: *Nevesta s krono*. Red A.
Nedelja, 18. julija, ob 15.: *Veliki mož*. Izven. Zgodnja letošnja uprizoritev. Cene od 15 L navzdol.
ob 19.: *Nevesta s krono*. Izven. Cene od 20 L navzdol.

OPERA

Petek, 16. jul., ob 19.: *Prodana nevesta*. Red Cetrtak.
Sobota, 17. julija, ob 19.: *Madame Butterfly*. Red B.
Nedelja, 18. julija, ob 19.: *Mrtve oči*. Izven. Cene od 28 L navzdol.

Iz pokrajine Gorizie

— *Demografsko stanje*. Dne 11./12. julija je bilo v Gorizii 5 rojstev in 4 smrtni primeri. Porok ni bilo.

— *Lep uspeh koncerta bratov Bruna*. V goriziskem kulturnem krožku je bil te dni koncert komornega dua, ki ga sestavljata brata Bruna in Olinto Barbetti. Številno občinstvo je njuni umetniški igri toplo vzdikalalo.

— *Papež gorizijski ženski mladini katoliške akcije*. Ob XXV. dnevu ženske mladine katoliške akcije v Goriziji je postal papež Pj XII. brzojavko, v kateri sporoča zbrani ženski mladini svoj apostolski blagoslov.

Lojze Zupanc:

Moj prvi srnjak

Lovske strasti zares nimam v sebi. Toda med lovce sem zašel nekako iz rado- vednosti po užitku, ki ga baje ta šport nudi ljudem. Mnogo zabavnih dovtipov ste brž ko ne že slišali na račun nedelj- skih lovcev. Tudi v našo vas so prihajali skoraj sleherni soboto popoldne te vrste kalini in so jo zapustili v nedeljo zvečer. Nikomur niso bili v napotje, nasprotno, dedci iz naše vasi so se ob sobotnih večer- nih zbraali pri krčmarju Severčku, kjer so nedeljski lovci pridno zalivali žejna grla, gradili načrte za jutrišnji pogon na zajč- ke, si naprejo po načrtu delili mesa in zasede v gozdu za našo vasio in s pripo- vedovanjem resničnih in namišljenih lov- skih zgodb skrbeli, da je bil vsak sobotni večer v pravem pomenu besede zabavni večer. V naši vasi ni gledališča, kina, c.r- kusa ali kaj podobnega, toda nedejski lovci so že poskrbeli, da je bilo z vsakim njihovim prihodom v našo vas vsega na pretek: za ljudi, ki imajo še dot-o voljo in smisel za zabavo tega sveta.

V tej pisani družbi gospečev s poli- kanimi zelenimi hlačami, novimi lovskimi klobuki, okrašenimi s pisano robo peres, značk in kozjih brad, sta bila moj oče in stari Danči menda edina lovca, ki sta ime- la zares lovsko žilico.

Stari Danči ni bil lovski gizdalni, tudi hlači ni imel nikoli zlikanih, na glavi je imel vedno staro, zamašeno, preluknjano klobuk, toda oči je imel bistre in mirno roko pri streljanju. Redko je streljal, to-

da kar je enkrat vzel na muho, je bilo za gozd in njegove radosti izgubljeno. — Malo je govoril, toda kar je povedal, je bilo zares vredno poslušati. S tem se ne- čem reči, da Danči ni znal lagati kakor drugi nedeljski lovci, ki so bili vselej ne- kakšen okrasek njegove častitljive osebe. Oh, lagati je znal stari Danči, da mu je bilo težko najti para! Toda kdo bi mu to zameril! Vsak pravi lovec laže. Ta strast spada menda k lovskim rekvizitom. Laž je pravemu lovcu potrebna kot zaneslji- va streljača in suh, brezdimen smodnik. Danči je lagal vaelej, kadar je pripovedo- val svoje lovске doživljaje — drugače se laž kajpa ni zvalila iz njegovih ust. Toda lagal je z nekimi posebnimi notranjim prepričanjem. Oplojen z bogato domišli- jo in še bogatejšimi doživljaji v gozdu je lagal, da je konec koncev verjel samemu sebi, kadar je z darežljivo roko zajemal novice iz svoje lovске torbe in jih trčil radovednim poslušalcem v ušesa.

Manči je menda tudi ustrelil največjega kozla v življenju takrat, ko je mene pre- govoril, da sem se za nekaj kratkih ur uvrstil med lovce. Moj oče je to že go- sto prej potkušal, pa mu ni šlo. Sam navdušen lovec, je vaelej po brezuspešnem prigovarjanju vzdihnil: »Ne vem, kaj si se vzel! Prav nič moje krvi ni v tebi, da veš!«

Stari Danče je udaril na druge strune. Lepega nedeljskega dne je proti popoldnev- prisopihal na moj dom in ves zasoplen prišel: »Zdaj pa brez šale, gospod upra- vitelj! Če danes popoldne ne greste z me- noj pod Zabukovje, niste vredni, da vas zemlja nosi. Krasnega srnjaka sem izle-

Podaljšanje rokov o kolkovanju igralnih kart

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291, pretvorjenega v zakon z dne 27. aprila 1943-XXI št. 385, glede na naredbo z dne 8. februarja 1943-XXI št. 16 o uvedbi taksnega papirja za vodni tiskom in takimi golic za menice in druge trgovinske vrednostne papirje ter o spremembi predpisov o nekaterih taksah in neposrednih davkih in smatrajoč za u- mestno, da se podaljšajo roki o novem kolkovanju igralnih kart, določeni v čle- nu 27. navedene naredbe, odloča:

Cl. 1. — Roki iz člena 27. naredbe z dne 8. februarja 1943-XXI št. 16 o kolkovanju igralnih kart, določenem po čle nu 26. te naredbe, se podaljšujejo do nadaljnje od- rede.

Cl. 2. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljub- ljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 5. julija 1943-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Giuseppe Lombassa.

Najvišje cene za tehnični les

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. ma- ja 1941-XXI št. 291, pretvorjenega v za- kon z dne 27. aprila 1943-XXI št. 385, glede na naredbo z dne 26. junija 1942-XX št. 133, smatrajoč za potrebno urediti cene za okrogli les, po zaslišanju odbora iz čle- na 9. naredbe z dne 25. marca 1942-XX št. 52, odreja:

Cl. 1. — Cene okroglega lesa se določa- jo takole:

A. Jelov okrogli les:
I. Hlodi za žago ali za tesanje, zdravi, ravni, brez lubja, kakovost monte:
dolžina 4 m: L. 450.— za kub. meter;
od 4 do 8 m: L. 480.— za kub. m; 9 m in več: L. 490.— za kub. m;
b) premera od 12 cm do 19 cm, merje- no v sredini,
dolžina od 4 m do 9 m: L. 420.— za ku- bni meter; 10 m in več: L. 450.— za ku- bni meter.

II. Brzovojni drogi, obeljeni, pri tleh od- žagani, na vrhu dvojno pošev obtesani:
dolžina od 8,50 m: L. 480.— za kub. m;
od 9 m navzgor: L. 520.— za kub. m.
III. Jadrični neobeljeni:
dolžina od 6 m do 10 m: L. 510.— za kub. m; nad 10 m: L. 550.— za kub. m.
dolžina od 10 m: L. 700.— za kub. m;
nad 10 m: L. 760.— za kub. m.
Jamborniki nad 15 m po prosti pogodbi.

B. Bukovi hlodi:
a) bukovi za luščenje od 35 m navzgor: L. 75.— za stot franko vagon;
b) bukovi za žage od 20 cm do 24 cm: L. 450.— za kub. m na žagi; od 25 cm navzgor: L. 530.— za kub. m na žagi.
Cl. 2. — Vse druge določbe naredbe z dne 26. junija 1942-XX št. 133 ostanejo nespremenjene.

Cl. 3. — Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 13. julija 1943-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Giuseppe Lombassa.

Maksimalni cenik za zelenjavo in sadje

Visoki komisar za Ljubljansko pokra- jino je predpisal nov maksimalni cenik šte. 12, za zelenjavo in sadje uvoženo v Ljubljansko pokrajino. Ta cenik je velja- ven od 16. t. m. naprej in določa nasled- nje maksimalne cene (vse za kg; prva šte- vilka označuje cene v trgovini na debelo, druga pa cene v trgovini na drobno; v oklepajih so dosedanje cene kolikor so spremenjene):
Česen 6.40 lire na debelo — 7.90 lire na drobno (4.25—5.05); glavnoto zelje 1.85 do 2.30; kolerabice 1.85—2.30 (2.35—3); korenje očistoeno 3—3.60; kumare 2.35 do 2.90; čebula 1.85—2.30 (2.50—3); stročji fi- žol 5—6.15 (5.70—7); solata vseh vrst 2.60 do 3.15 (3.15—3.70); grah 2.95—3.60 (5.05 do 6); paradizniki 2.80—3.50; zelena 2.75 do 3.35; (3.80—4.55); špinata 2.65—3.15 (2.85 do 3.35); bučke 3—3.70; marelice 3.75 do 4.55; češnje 5.20—6.50; jagode 9.25—11.25; limone 4—5, komad 0.50 (4.30—5.50, komad 0.55); breskve 3.80—4.60; slive in češnje 2.80 do 3.45 lire.

Gornje cene določajo v kategorični obliki mejo, pod katero se morajo cene dejansko gi- bati pri kmetih, trgovcih na debelo in na drobno. Prodajati je mogoče po nižji ceni, ni- kakor pa ne po višji kakor je odrejeno.

Gornji cenik velja le za uvoženo blago, med- tem ko veljajo za domače pridelke v prodaji na drobno maksimalne cene, ki jih objavlja

meštni tržni urad v tedenskem ceniku. Cene se razumejo brez tare. Kot blago I. vrste velja samo zdravo, za prevoz sposobno blago m so izločeni vsi pridelki, ki so izobličeni, poškodova- ni, nagniti in nezadostno sočnati. Cene velja- jo za blago, očistoeno zunanjih neuzitnih listov. Ta cenik mora biti izobčen na dobro vid- nem mestu tako v trgovini na debelo kakor tudi v prodajalnicah na drobno, kjer mora biti na blago postavljen listič z napisom enotne cene in kakovosti blaga. Grosisti morajo izsta- viti kupcem račun z označbo blaga, kakovosti in enotne cene. Na zahtevo morajo tak račun izstaviti tudi preprodajalci. Okrajni civilni ko- misarji lahko spremenijo te cene navzdol, med- tem ko mora biti vsaka sprememba navzgor odobrena od Visokega komisarja. Za proiz- vode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov. Kršitelji teh pre- pisov se kaznujejo po zakonskih določbah.

Zaplomba imovine dveh upornikov

Visoki Komisar za Ljubljansko pokra- jino odloča: Zaplomba se vsa premična in nepremična imovina brez izjeme, lastnina upornika Grabnarja Karla, pok. Karla in žive Terezije Zuzman roj. v Motniku dne 11. februarja 1900, bivajočega v Črnomlju št. 37, ter imovina, lastnina Korene Fran- čiške Nine por. Novak, živ. Radivoja in žive Curk Franciške rojene v Ljubljani dne 12. oktobra 1910, tam bivajoče, v prid Za- voda za upravljanje, likvidacije in dode- ljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po čl. 7. v izogib kazenskih odredb po čl. 3. naredbe z dne 6. novem- bra 1942-XXI št. 210, vsi morebitni imet- niški premičnin, po katerem koli naslovu, lastnine Grabnarja Karla in Korene Fran- čiške Nine por. Novak in njuni dolžniki, naj prijavijo v roku 30 dneh od objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacije in dodeljevanje imovine, zaplenjene upor- nikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleo- nov trg 7/II. stvari, ki jih imajo in vsote, ki jima jih dolgujejo in se jim prepove- duje vrniti njima ali drugim stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Trebnje

— *Zamenjava osebnih nakaznic*. Objav- ljamo raspored zamenjave starih osebnih izkaznic z novimi kakor sledi: V poned- eljek 19. junija, v torek 20. junija in v sredo 21. julija: Trebnje. V četrtek 22. ju- lija: Dol. Dobrava ob 8. uri; Dol. Njiva ob 11. uri; Dol. Podboršt ob 14. uri. V pe- tek 23. julija: Gor. Dobrava ob 8. uri; Meglenik ob 11. uri; Češnjek ob 14. uri. V soboto 24. julija: Lipnik ob 8. uri; Lu- kovec ob 11. uri. V nedeljo 25. julija se bodo izdajale strankam nove osebne izkaz- nice in naj iste dvignejo vsi, ki so po že objavljenih rasporedih vložili prošnje za zamenjavo. Vse informacije nanašajoče se na zamenjavo osebnih izkaznic in popisa prijav za kmetijski register prejmejo stran- ke v pisnem uradu občine, ki je nastan- njen v hiši G. Rogelj Alojzija v Trebnjem.

— *Mali gospodar* — na delu. Kakor smo že poročali se je nedavno ustanovilo v Trebnjem društvo »Mali gospodar«. Že na ustanovnem obnem zboru se je poka- zalo, da so dolenjski rejci malih živali z vsa resnostjo pristopili k delu za samo- pomoč malega človeka, in smo takrat v našem poročilu zabeležili, da se novostan- ovljenemu društvu obeta željena bodo- nost. Kakor je bil pripravljani odbor agit- no na del pri vseh pripravah za ustano- vitev nove male gospodarske organizacije, tako se je novo izvoljeni odbor uspešno in z vsa vno posvetil organizatoričnemu delu, ne samo v Trebnjem samem, ampak tudi v širši okolici, kjer je zanimanje za malo gospodarsko organizacijo, veliko. Na prvem sestanku novega odbora dolenjskih rejcev malih živali se je izpolnilni odbor, kot smo to že poročali. Odbor je tudi skle- nil, da pristopi društvo k »Zegozu«. Na se- di so bile sprejete tudi smernice za bo- doče delo. Kot prvi ustanovni člani z vo- lilom po 500 lir ki s društvu pristopili in so na ta način velikodušno pokazali svo- naklonenost do našega malega človeka in sicer: komisar občine G. Ivo Ban, zdrav- nik dr. Mrigole Matija in trgovec G. Se- nica Franc. Želimo dolenjskim rejcem ma- lih živali, da bi bilo njih udejstvovanje čim uspešnejše.

— *Nesreča*. V Veliki Loki je padel pod voz in si zlomil desno roko pod komolcem 36 letni posestnikov sin Sotlar Jože. Po- nesrečenec se zdravi v ljubljanski splošni bolnišnici.

ZADEL JE

Lahkoživec: — Z vašo hčerjo, gospod Jerič, ne morem več živeti!
Tast: — Ali ste že vso doto zapravili?

očem. Lovec je oslinil prst in ga dvignil v zrak — iskal je smer rahlemu vetriču in po njej uravnal najino zaklonišče pod staro, košato bukvijo. »Da mu ne prideva prezdaj na nos,« je politno zamrmral. »Dobro se namestite in puško imejte pri- pravljeno.« mi je še zašepetal v uho, ko je sel pokraj mene in izvelke piščalko iz žepa. »Ni vrag, da ne bi prišel na moj klic. Od le-te strani se ga neadam,« mi je še pokazal s prstom proti visokim ska- lam, ki so tvorile previsno steno v ozadju poseke.

Potem je bilo najinega razgovora ko- nec. Le kdaj pa kdaj sem mu se pogledal v žive sive oči, ki so se mu bliskale pod košatimi obrvmi. Sedel je tamkaj pokraj mene, skrit v grmu in od časa do časa tiho zapikval.

Ptice, ki so prespale prvi opoldanski čas, so se prebudile in se preletavale po tihem gozdu. Gozdni jereb se je v notra- nosti gozda preplaši in glasno frfotaje sedel v najino bližino na vejo vitke smre- ke ter se nemirno razgledoval. Ko je na- ju opazil, je sumno odletel.

Rahlo, tiho je veter vel skozi gozd. Nad Rašico je zrak trepetal od vročine. Zve- cer bodo tamkaj megle, zastori, za kateri- mi bodo vodne dekle v svitu mesečine zarajale svoj vilinski ples.

Stari Danči je pogledal na uro in neje- voljno zmajal z glavo. Čudno se mu je zdelo, zakaj srnjaka ni, saj je vendar ve- del, da se še ni odprskal. Ponovno je dvig- nil piščalko k ustnicam in še otožneje ko prej zavekal.

Tedaj je izza skalovja prilomastil sr- njak. Ustavil se je na nasprotnem robu poseke ter ježno kopal s prednjimi no-

MOŽ KRIŽA (L'UOMO DALLA CROCE)

V besnenju bitke, med treskanjem eks- plozij in pod žarki, ki ožarjajo muke, nudi križar svojim sobojnikom bese- do, ki tolaži dušo, in uteho, ki blazi teles- ne rane. On gre mi- mo med izbruhom napada, edino bitje, ki ne žali, kajti na prsih ima ščit, sveto znamenje Kristuso- vo. — Vedro juna- štvu tega moža, ki je celo brez orožja, toda dvakratni vo- jak — vojak domo- vine in vojsk bož- ji — je utelešeno v sijajnem vojnem fil- mu, zasnovanem po Asveru Gravelli in režirano po Robertu Rossellini, ter 'nosi naslov MOŽ KRIŽA — ki ga bo pred- vaval E. N. I. C. te dni v naših kinogle- dališčih.

Alberto Tavazzi v filmu: »Mož križa«, produkcije Continentalcine, — reprodukcija E. N. I. C.

Domani al Cine
Jutri v kinu **SLOGA**

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 16. julija: Karmelska Ma- rija.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Velika senca.
Kino Sloga: Pustolovščine Anabele.
Kino Union: Očetova ljubljanka.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Blewelsova cesta 43; Trnkoczy ded., Meštni trg 4; Ustar, Se- lenburgova ulica 7.

Radio Ljubljana

PETEK, 16. JULIJA 1943-XXI.

12 Plošče. 12.30 Poročila v slovenščini. 12.45 Lahka glasba. 13. Napoved časa — Poročila v italijanski- ni. 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12 Kon- cert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — Orkestralna glasba. 14. Po- ročila v italijanski. 14.15 Opera glasba na ploščah. 14.20 Orkester pesmi vodi di- rigent Angelini. 15. Poročila v slovenšči- ni. 17. Napoved časa — Poročila v italijanski- ni. 17.15 Koncert sopranistke Manje Mlej- nikove. 17.35 Klavirski koncert — Izvaja Giuseppe Terracciano. 19. »Govorimo ita- lijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Le- ben. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Po- litični komentar v slovenščini. 20. Napove- dio časa — Poročila v italijanski. 20.20 Ra- dio za družino. 21. Simfonični koncert vodi dirigent Simonetti. 22. Koncert vodi di- rigent Petralia. 22.45 Poročila v italijanski- ni.

SOBOTA, 17. JULIJA 1943-XXI.

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 11.50: »Pol ure za vojake«. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Valčki, polke in ma- zurke. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega Po- veljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Orkester vodi dirigent Petralia. 14.00: Po- ročila v italijanski. 14.10: Koncert Ra- dijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Si- janec, sodelujejo sopranistka Draga Sok in tenorist Andrej Jarc. — Operetna glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 15.15: Pokra- jinski vestnik. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski.

Dvojni tramvajski tir na Vič

Kako odstraniti oviro ob bivši milarni in Tržaški cesti

Ljubljana, 16. julija.

V poročilu o lepem razvoju in sedanjem stanju ljubljanskega tramvaja, ki je bilo objavljeno v »Slovenskem Narodu« včeraj in ki prica o vnetem prizadevanju vodstva za izpolnitev, napredek ter odpravo raznih ovir in motenj v tramvajskem prometu, je omenjen tudi načrt ureditve dvojnega tramvajskega tira do zaključne postaje na viški progi. Dvojni tir bo izpeljan v smislu poročila, čim bo to mogoče. Prav za prav bi slo v tem primeru le za ureditev dvojnega tira v razdalji štirih zaključnih postaj na viški progi od Langusove ulice pa do zadnjega postajališča. Občinstvo, ki je navezano na vsakdanjo večkratno vožnjo na tej izredno prometni progi, je ob tej obljubi izražalo svoje zadovoljstvo, saj se opazuje na viški progi še zmerom neke motnje v tramvajskem prometu, četudi so bile v zadnjih mesecih dokaj omejene. Naj omenimo zlasti številne in včasih mučne zakasnitve in čakanje ob bivši milarni, dasi se je tudi v tem pogledu že marsikaj zboljšalo. Gre še samo za to, kako odpraviti oviro ob milarni in odstraniti poslednji vzrok nepotrebnih zamud in motenj, ki ovirajo točen in brezhiben tramvajski promet tam, da bi popolnoma ustrežal navali občinstva.

Tisti, ki se dan za dan vozijo z Viča v mesto, se seveda zelo zanimajo za vsa vprašanja, nanašajoča se na to progo. Tudi poročilo vodstva MZD smo živahno obravnavali in smo prišli do prepričanja, da bi ne bilo tako težko odstraniti prometne ovire pri bivši milarni. Predlogov je bilo sproti mnogo. Med njimi sta zanimiva zlasti dva, ki se nam zdita najbolj realna in najlažje izvedljiva. Prvi se nanaša na ureditev dvojnega tira. Ker na so zdaj vojni časi, bi ne bilo treba zgraditi dvojnega proga do končne postaje na Viču. Po dotedanjih skupščinah bi zadostoval dvojni tir do postajališča in križišča ob bivši milarni. V tem primeru bi odpadlo mnogo čakanje in zamude na tem križišču, kjer morajo ljudje večkrat čakati tudi četrt ure, preden prispe tramvaj iz mesta. Vožnja bi se večinoma lahko nadaljevala, kakor rečimo na križišču ob Langusovi ulici. Gre torej za zgraditev dvojnega tira v razdalji dveh tramvajskih postajališč od Langusove ulice do bivše milarne. Morda bi bile težave glede dobave tirnic, ki bi se pa dale premagati, če ne drugače, z uporabo tirnic, ki jih imamo na določenih manj važnih prehodih našega celotnega tramvajskega omrežja. Tistim, ki sicer že računajo z zamudami na postajališču pri bivši milarni, pa se vendar pogosto ustejejo, bi bilo z zgraditvijo dvojnega tira do bivše milarne zelo ustreženo. Delo bi se lahko v razmeroma kratkem času opravilo in bi bila zadeva urejena še pred zimo. Vodstvo naše cestne železnice pa bi s tem izprilo svojo dobro voljo in uvidenost.

Je pa še druga možnost za primer, če bi nastale težave, ki bi bile zaradi morebitnega pomankanja tirnic nepremagljive, čeprav gre le za progo nekaj sto metrov dolžine. Zastavna ureditev bi bila v tem, če bi se križišče ob bivši milarni, kjer bi postajališče lahko ostalo, premestilo nekaj metrov čez ovinek, tako da bi bil možen razgled tja do Langusove ulice.

V tem primeru bi se vožnja lahko nadaljevala vedno, kadar bi tramvaj z Viča predvidoma prej prirazil do Langusove ulice, kakor oni z nasprotni strani. Začasno križišče bi ne bilo stalno postajališče, marveč bi se tramvaj ustavljal na njem le, kadar bi bil tramvaj iz mesta že na postajališču ob Langusovi ulici ali vsaj v njegovi bližini. Tako bi nastal nov položaj, podoben onemu v Gradišču, kjer se tramvaj srečuje brez večjih prometnih ovir.

Naj omenimo še tretjo možnost, ki pa ni v bistvu nova, temveč le varianta prvega predloga. Lahko bi se po tem načrtu zgradil dvojni tir le do Stan in doma, kjer bi bilo hkrati edino križišče, medtem ko bi križišče ob bivši milarni in ob Langusovi ulici odpadli. Tudi tako bi odpadli vzroki sedanje pogosto zamudne vožnje, ki jo ovira postajališče ob bivši milarni.

Prepričani smo, da bo vodstvo MZD, ki je vedno pokazalo globoko razumevanje želja in potreb občinstva, tudi to pot upoštevalo naš glas in skušalo ustreči željam vsakega občinstva. Gneče v tramvajih bi ne bilo več, saj so ravno zastoji in ovire pri bivši milarni glavni vzrok velikega navala občinstva, ki ga je zaradi dolgega čakanja tudi na naslednjih postajališčih vedno več, saj se pogosto pripeti, da lahko prehodimo razdaljo s postajališča na Glincah do bivše milarne brez turin in skrbí, da bi nam čakajoči tramvaj s tega postajališča ušel. Včasih pa se je celo zgodilo, da bi jo lahko peš mahnil, se nazaj do postajališča na Glincah, pa bi se vrnil do milarne in še vedno ujeti čakajoči tramvaj. To ni pretiravanje, temveč čista resnica.

Ker smo že pri željah, naj omenimo še eno, ki pa ni tako vroča. Kadar se vračamo s predzadnjim ali zadnjim tramvajem proti Viču, smo večkrat v zadregi, vsajle pa takrat, kadar nanesa, da stopimo izza vogala (drama, kavarna Emona, Gradišče) pred tramvaj. Ali je to prvi voz ali drugi? Vsekakor je natičen in težko je priti vanj. Ko bi bil to prvi, bi počakali na drugega, kjer bi bila vožnja morda ne koliko udobnejša. Toda kje zvedeti to? Včasih mine namreč precej časa, preden sledi prvemu vozu drugi in ga niti iz daljave ne vidiš. Sprevidnika ni nikjer, ker kasira denar v vozu. Sprejati nimam kaj iskati, ker ti medtem lahko tramvaj uide. Če povprašati tiste, ki v vse pri zadnjih vratih, ti sploh ne vedo poistiniti, če je še kateri tramvaj zadaj. Če so v dvomu, ti na navadno postržemo z napačno informacijo. Tako se rado pripeti, da smo, zanašajoč se na informacije čakali na naslednji voz, ki ga pa ni bilo, ker je bil prejšnji zadnji. Da se tudi v tem pogledu ustreže željam občinstva, bi bilo morda umestno na primernem in najbolj vidnem kraju tramvaja namestiti po možnosti razsvetljeni zaporedni številki (I., II.), ki ne do daleč kačeta, ali smemo še čakati ali ne. To bi bil najenostavnejši način informiranja vozečega se občinstva. Sprevidnik je namreč sprito nagle vožnje zadnjih tramvajev tako zaposlen s pobiranjem vozine, da ni mogoče pričakovati ali zahtevati od njega, da bi bil vedno pri zadnjih vratih in da bi lahko dajal občinstvu pojasnila.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA

Mnogo zabave vam nudi odlična komedija

Pustolovščine Anabele

V glavnih vlogah: Fioretta Dolfi, Amalia Chellini, Paolo Stoppa

Predstave ob: 14., 16., 18. in 20. uri

KINO UNION

Film, ki ga preveva nedežno veselje in prekipajoča mladost, v katerem premaga otroška lakomnost vse intrige in nakane zlobnih pokvarjenec...

Očetva ljubljanka

Chiaretta Galli, Armando Falconi, Dina Galli in Anna Vivaldi

Predstave ob: 16.30, 18.30 in 20.30 uri

KINO MATICA

Heinrich George, Heldemarie Hatheyer in Will Quadflieg v odlični drami iz igralskega življenja

Velika senca

Moderna vsebina, globoko in doživeto dejanje

Predstave ob 16., 18.30 in 20.30 uri

avtorjev in pisateljev s sedežem v Trentu razglasil nagradni natečaj pod naslovom »Nagrada Trento za vojno poezijo«. Prva nagrada je 10.000 lir, obe drugi nagradi sta po 5000 lir, pet tretjih nagrad pa po 1000 lir. Bodisi že objavljene ali še neobjavljene pesmi je predložiti razsodišču do 10. avgusta t. l.

— **Smrt senatorja Casolija.** V Caozeu je umrl senator Vincenc Casoli. Po rodu je bil iz Astije. Posvetil se je sodni stroki, v kateri je dosegel najvišje imenovanje predsednika apelacijskega sodišča. Za svoje zaslugue na pravnem področju je bil imenovan dne 23. septembra 1933 za senatorja.

— **Sprememba priimka.** Z odločbo z dne 28. junija 1943-XXI, II. št. 1952/1 je Visoki komisariat za ljubljansko pokrajino na osnovi čl. 18. zakona o osebnih imenih dovolil Gruden Adeli, rojeni v Ljubljani dne 16. januarja 1906, pristojni v Ljubljano, spremembo rodbinskega imena iz »Gruden« v »Hayne« z veljavnostjo od dneva objave v Službenem listu za ljubljansko pokrajino.

— **Delo o dalmazijski arhitekturi.** V zvezi z razstavo dalmazijske arhitekture v Rimu, ki smo o njej že poročali, je dala Kr. akademija San Luca pobudo za napis posebne monografije o dalmazijski arhitekturi. Delo je izšlo v založbi »Documenta«. Napisala sta ga Bruno Apolloni Chetti in Alojzij Crema.

— **Alarmna sirena se je oglasila zaradi Strele.** Nad mestom Fiume ter okolice je divjal hud vihar. Sledilo je neurje, vmes je treskalo in grmelno. Okoli 23. ure je tresčilo v alarmno sireno, ki je prišla zaradi nastalega kratkega stika piskat. Ljudje so se kmalu pomirili, ko so izvedeli za vzrok, zaradi katerega se je sirena sprožila.

— **Tragična smrt 9-letnega dekleta.** 9-letna Marija Soroldoni iz Merate pri Lecu je stopila na dvorišče, od koder je dohod k njenemu stanovanju. Hotela je preko štirih stopnic, ko je na prvi stopnici izgubila ravnotežje in se v zadnjem hipu prišla za omrežje, s katerim se zapira dohod. Toda pri tem sta se premaknili cementna stebra, na katerih je bilo pritrjeno omrežje. Eden od stebričev je zgrmel na nesrečno deklico in ji razbil lobanjo. Nesrečna Soroldoni je bila pri priti mrtva.

— **Tatinska opica.** Gospa Emilija Gessi se je vračala domov. Opazila je, ko je stopila v svoje stanovanje, da ji je med odstopitvijo izginila zlata zaponka. Na predalniku je videla krvave sledove. Sklepala je zaradi tega, da se je tatinski zlikovec v naglici ranil z zaponko. Kmalu se je njen sum obrnil k domači služkinji, ki je slučajno prejela tiste dni nekaj sto lir. Gospa Gessi se je zanimala, odkod je prejela denar. Ko ji je služkinja odgovorila, da ga je dobila od neke tete, ki je zadel Gessijevi ta izgovor nezadovoljiv. Verjetno bi bila služkinja odpuščena, ko ne bi bila zadeva povsem slučajno pojasnjena ter nedolžnost služkinje izkazana. Gessijeva je namreč posetila nekaj dni zatem svojo prijateljico Rozo Ghipurri, ki stane v bližini. Ko ji je začela pripovedovati o tatinski služkinji, ki da ji je ukradla dragoceno zlato zaponko pa je Ghipurrijeva ob točnem opisu zaponke vzkliznila, da je povsem slična zaponki bila najdena v njenem stanovanju Zaponka je bila zares last gospe Gessijeve. In tako je bila pojasnjena skrivnostna tatvina: Ghipurrijeva ima opico, ki je zelo radovedna. Ko je opica opazila, da je okno Gessijevnega stanovanja odprto, je brž skočila skozi okno in se splozila v spalnico. Zlata zaponka ji je očividno ugajala. Odnosla jo je. Toda pri skoku skozi okno se je zale-

tela v zrca, ko se je razbilo. Pri tem se je opica malo ranila in pustila za seboj nekaj krvavih sledov. Gessijeva se je pošteti služkinji zaradi preneglega suma opravičila.

IZ LJUBLJANE

— **Lj Vreme se je ustalilo.** Kakor smo pričakovali včeraj jutraj, je bil včeraj eden najlepših dni. Nebo je ostalo ves dan čisto in zrak je bil blažen. Od vzhoda je došel suh zrak, ki nam prinaša lepo vreme. Maksimalna temperatura je dosegla 25,4°. Zračni tlak se je ustalil in davi je znašal 765 mm. Minimalna temperatura je znašala 12°. Kaže, da bo vreme ostalo delj časa lepo.

— **Lj Boga se vam povrne izdelek,** ako si nabavite Silevo knjigovodstvo. Knjga je primerna za obiskovalce terjave, zlasti pa za samouke. Mladina naj ne zamudi prilike, da se nauči knjigovodstva, ki ga danes zahteva sleherni peke. Knjgo dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 3.

— **Lj Sprejemni izpit na I. moški realni gimnazij** v Ljubljani bo v poslopiju V. V. govi ulici 21. in 22. julija. Začetek izpita davi je znašal 765 mm. Minimalna temperatura je znašala 12°. Kaže, da bo vreme ostalo delj časa lepo.

— **Lj Cepljenje proti davici za zamudnike** bo trajalo samo 5. do prihodnjega torka, 20. t. m. Vsi še ne cepljeni kakor tudi oni, ki so samo enkrat cepljeni ali pa po bili lani cepljeni samo dvakrat, naj se zanesljivo v popoldanskih urah od 16. do 17. javijo v ambulanci mestnega fizikata v pritličju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10. Spet opominjamo starše na stroge predpise in najvestnejšo kontrolo, ki bo gotovo ugotovila vse necepljene, enako se pa čudimo vsem površnim in malomarnim staršem, ki ne marajo svojih otrok zavrovati pred to nevarno boleznijo.

— **Lj Najdena denarnica.** Včeraj popoldne je bila najdena pred slaščičarno Petriček na Bleiweisovi cesti denarnica, ki je v nji 5,50 lire. Lastnik jo dobi v našem uredništvu.

— **Lj Zapore prebivalcev z Brega ob Ljubljani** na Cevljarski most. Ker je zaradi gradbenih del prehod z Brega med Medenovo hišo in Ljubljano na Cevljarski most popolnoma zaprt, se razvija ves promet z Brega in Novega trga po ozki Cevljarski ulici in Jurčičevem trgu, kar s prometnih vidikov zaradi ostrega ovinka in ožine predstavlja za pešce in vozila veliko prometno nevarnost. Sicer prometne table opozarjajo, naj bodo vozniki in pešci čim najbolj oprezní, vendar mestno županstvo opominja vse voznike, naj vozijo v obe smeri počasi in z največjo previdnostjo, da se izognejo nezgodam in hudim posledicam neprevidne vožnje. Enako pa prosimo vse pešce, naj se pri hoji zavedajo preteče nevarnosti. Posebno pa prosimo sole in starše, naj mladino opozore na nevarnost hoje po Cevljarski ulici, ki naj se je izogiba, če je le mogoče.

— **Lj Adamič, Lajovic, Pavčič in Tomc** so skladatelji, katerih dela so stalno na sporedih volkalnih koncertov. Na koncertu v Ljubljanskem koncertu. Zvona v ponedeljek 19. t. m. bomo slišali njih najboljša skladba. Ker zadnji dve leti ni bilo volkalnih koncertov, je razumljivo, da je za koncert veliko zanimanje. Zato opozarjamo občinstvo, da si nabavi vstopnice že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

— **Lj Kopalnice pri Slonu** ostane radi čistosti zaprto od 18. julija do 3. avgusta. — **Lj Nesreče.** Zadnje čase sprejemalo v ljubljansko bolnišnico sorazmerno malo ponesrečenec. Zadnje dni so bili v bolnišnici sprejeti: Fr. Mole, 19-letni delavec iz Loga, se je ranil na levi nogi. — Danica Sterle, 30-letna gospodinja iz Ljubljane, se je pri padcu s kolesa ranila na desni nogi. — Zorka Stokanovič, 10-letna šolska gojenka v Ljubljani, si je pri padcu zlomila desno nogo. — Stefanu Jančiču, 59-letnemu delavcu iz Vevč, je padel hla na levo nogo in mu jo zlomil.

Spodnja štajerska

— **Novi grobovi.** V St. Juriju ob Južni železnici je umrl železniški uradnik Martin Steiner. Ob odprtem grobu sta se poslovala od pokopnika krajevni vođa in župan Gilma ter zastopnik prehranjevalnega urada v Celju Schweikhardt. Velika množica prebivalstva ga je spremljala z zadnjem počitku. V Mariboru sta umrla nadučiteljeva soproga Marija Mahorčič, stara 90 let in železniška upokojenka Marija Slanski, stara 72 let. V Catezu je umrl lastnik trdnice Rundmann, bivši župan Hugo Rundmann, star 84 let. Pri Veliki Nedelji je umrl trgovec in posestnik Gregor Schwarz, star 86 let. V Ptujju so umrli Anton Vidovič, star 83 let, Angela Ribarič z Zgor. Hajdine, stara 10 let, Angela Smigota od Sv. Marka niže Ptujja, stara 37 let in Marija Šimenko iz Dražencev, stara 15 let. V Rogaschi slatini so umrli Josipina Kovačič iz Spod. Sečeve, stara 20 let, Franc Jankovič iz Tržiš, star 1 leto in Anton Anderlič iz Gaberca. V Limbušah

Prodaja mesa na odrezek

„111“

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto, 17. julija t. l., potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti odvzemu odrezka »111« juljskih živilskih nakaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani, 100 g govejega mesa. — Delitev se bo pričela ob 7. uri.

pri Mariboru je umrl delavec sinček Emil Vedramin. V Pobrežju je umrl namestnik sin Leo Babič. V Mariboru je umrla delavka Petrovič iz Studencev, stara 21 let.

— **Odlikovanje.** Za hrabrost na vzhodnem bojišču je bil odlikovan z železnim križcem II. stopnje pionir Josip Vodušek iz Rogatec.

— **Dva hrabra častnika na Sp. d. Stajerskem.** Poročnika Maerz in Schreiber, odlikovana z viteškim križcem, potujeta po Stajerski, kjer obiskujeta industrijska podjetja in predavata o svojih doživljajih na vzhodnem bojišču. V torku sta prispejala v Graz. V ponedeljek se pripeljeta v Maribor, kjer si bosta ogledala zanimivosti mesta in industrijska podjetja. V četrtek zvečer jima bo prirejen družinski večer, na katerem jih bo pozdravil pokrajinski nemestnik.

— **Težke posledice sani.** V Kozjem je imel 44-letni tajnik cariparnice Jakob Vrečko neke noči težke sanje. Sanjalo se mu je, da ga zasleduje več ljudi. Planil je s postelje, odprl okno in skočil z II. nadstropja na dvorišče. Pobil se je po glavi. Poleg tega se mu je pa zapel kri zabitega stekla v oko. Prepeljali so ga v graško bolnišnico.

— **Nesreče.** Na cestnem križišču v Vidmu pri Krškem se je pripetila težka nesreča. Kolesar Adolf Schluken je pridiral po cesti in na križišču ni opazil od nasprotni strani prihajajočega traktorja. Padel je pod njegovo kolesa in traktor ga je vlekel več metrov za seboj. Schluken je zadobil težke poškodbe. 20-letna namestnica Marija Nikolič iz Teznea se je zaletela s kolesom v tovorni avto in se hudo pobila. S kolesa je padel 31-letni kontrolni uradnik Franc Ferk iz Pobrežja in si močno poškodoval nogo. 32-letna dekla Matilda Bušec iz Slivnice je padla s kolesa in si zlomila desno nogo. V neki mariborski tovarni je v taktini 31-letna delavka Marija Škerl po neprevidnosti roko v letilni stroji, ki jo je močno poškodovala. 10-letna učenka Angela Koren iz Dobrovec je padla pri potoku in si zlomila roko. Ponesrečence so prenežali v bolnišnico.

— **225 občinskih knjižnic.** Od februarja 1942 je bilo ustanovljenih na Spodnji štajerskem 225 občinskih knjižnic, ki imajo po 100, 300, 500 in 1000 zvezkov. Poleg tega so bile pa reorganizirane mestne knjižnice v Mariboru, Celju in Ptujju.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2,30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2,20 lire; testenine iz enotne moke 3,90 lire za kg; enotna pšenična moka 2,70 lire; enotna koruzna moka 2,20 lire; riž navadni 2,70 lire; ježol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14,70 lire za liter; surovo maslo 28,40 lire za kg; slanina sojena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6,35 lire za liter.
4. Mleko 2,50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15,90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7,55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8,25 lire za kg, v kockah 8,35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33,60 lire za sto; mehki roblanci (žamzanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno mlto, ki vsebuje 23-27% kisline, 4,10 lire za kg.

MALI OGLASI

STARO ZIMO kupimo. Plačamo od 30 do 50 lir za kilogram. — Ponudite trgovini »OGLEDE«, Mestni trg št. 3 (vhod skozi vežo). N-361-I

SUHE GOBE

po najvišji dnevni ceni kupuje Sever & Komar

ALI KES SE NE VESTE,

da vam oglaš »Slovenskega Naroda« odvzame vse vaše skrbi? Če iščete službo ali stanovanje, če želite kartolki kupiti, se obrnite na oglašni oddelček »Slovenskega Naroda«, ki vam bo s cenanim oglašom takojno željo

Grivojedov:

Tudi jubilej

Nedavno se je primerilo, da ni bilo v ljubljanskih dnevnikih nobenega jubileja in niti srebrne in drugačne poroke kakor tudi družinski prazniki sploh niso razveševalejo spoštovanih čitateljev. Javnost je bila zelo prizadeta; je pomislila, saj ni mogla tisti za naše novinstvo zgodovinski dan proslavljati, da se je Krnkov Lojze dočkal natančno 50 let ali da si ji kdor koli »stekel zaslug«, ker je srečal Abrahama, kakor se temu pravi. Ni nismo zvedeli o »stečeni« (ali stekilih?) zaslugah jubilarov, niti ne, da so bili naročniki listov. Po naključju pa tisti dan dnevniki sploh niso izšli — menda ne zaradi tega, ker je primanjkovalo hvalnic jubilarom — ker je bil praznik.

Vneto prebiram to leposlovno zvrst, umotvorje o jubilaritvah zaslugah. Ves mi narode je prišel na vrsto, vsi so se zvrstili v neskončni vrsti jubilarov; zato je razumljivo samo po sebi, če se je jaz zalepil z upanjem ter pričakujem znamenitega dne, ko bom kaj zvedel o svojih zaslugah iz jubilejnega članka. Res se nisem srečal Abrahama, ne Izaka in ne Sare,

včasih pa mi kdo zabrusi, da me ni še srečala pamet. Toda predobro se zavedam svojih zaslug, kakor se spodobi jubilarju; nisem se pozabil, da sem se rodil in rojstvo je vendar priznana zasluga, kar je naglašeno v slehernem slavošpevu »našemu jubilarju«. Nerazumljivo je le, zakaj je rojstvo zasluga samo, ko se dočakaš okroglega števila let. Zakaj bi ne uvrstili med jubilarite tudi mož, ki so se n. pr. dočakali 18 ali 33 let? Zakaj bi ne bil jubilar tudi človek, ki nosi že 10 let iste hlače? Zakaj bi svet ne smel zvedeti, da nekdo je že 37 let fizič in da je še vedno čilega duha?

To je pač usoda piscev slavošpevov jubilarov; še pes ne povoha tvojih jubilejev. Zaman drhtiš dan za dnem v nestrpnem pričakovanju, da te bo časopisec ovekovečilo in da boš izrezani članek dal v okvir. Ničte ti noče priznati niti zaslug, da pišeš 10 ali 20 let jubilejne članke; pišeš tako ganljivo, da se sleherni jubilar, ki je prizadet, vsaj napije v vznemirjenju nad svojo slavo. Da bi pa te povabil na svoj družinski praznik (niti na koleno te ne povabijo), jubilar seveda pozabi v svoji sreči in počaščenosti. Nikdar nam, pisem jubilejnih sestavkov, ne bodo niti priznali, da bi brez nas sploh ne bilo jubilejev ter bi samo rojstvo jubilarju še ne zaleglo; brez nas bi nihče ne odkril

zaslug jubilarov, nihče bi jih ne ovekovečil in javnost bi zadelo stanežna nesreča: nihče bi ne zvedel, da je Janez Piškavec ali Tone Gobec na svetu.

Toda tisti junaki smo in skušali bomo preboleti tudi to črno nevarnost. Da bi pa človek zamočal vse, kar mu leži sprito vseh teh jubilejev na sru, bi ne bila več niti zasluga. Ne! Naj javnost (kulturalna, seveda), ki je vedno kaj dolžna, z zaščitenim prečita še ta jubilejni slavošpev. To je v resnici dolžna.

Dvomov o jubilaritvah zaslugah se morate otresti že vnaprej. Naj vas ne moti, če zapišem, da gre samo za skromen družinski praznik, saj vendar morate sprevideti, da s tem le namigujem na jubilaritvo skromnost. Prav tako ne smete podcenjevati jubilarita, ker se ni dal fotografirati, čeprav je dobro znano, da je zasluga tudi v tem, če te fotograf ovekoveči, mnogo večja je pa seveda, če sliko še objavi list. Toda zaslug je že brez tega preveč, da mi vzbujajo skrb, kako bi jih opisal ter primerno ocenil.

Največja zasluga je seveda jubilaritova starost in zaslužila bi sama obširno poglavje. Zal pa nimam pri rokah njegovega krstnega lista. Vem samo, da se je zgodilo nekoč v sivi davnini, ko sva se seznanila in si prislegla zvestobo do groba. Oprostite, človeški razum je omejen! Res se ne

spominjam. Kdaj je že bilo? V megli pozabe je utonil tisti tako redki dogodek mojega življenja, največji družinski praznik mojega ognjišča. Res se ne spominjam, kje in kdaj sva se seznanila, upam le, da se je zgodilo še v tem stoletju in v Ljubljani. Jubilar je bil že tedaj siv, a sveže siv. Tega se seveda tudi ne spominjam, a tradicija prica, da je bil siv, ker sem mu iz nekakšne pietete skušal ohraniti vsaj prvotno barvo (kar je seveda zahtevalo velike žrtve). Siv je pa tudi sicer, ker se je v dolgih dobach (ki bi jih lahko raziskal je paleontolog) nabralo več plasti prahu, sivina minljivosti in slavne preteklosti njegovega zaslužnega ter slavnega obstoja.

Da, takšna starost je v resnici zasluga sama na sebi! Druge zaslugue naj skromno zamočim. Ne trdim niti, da je zasluga, ker je pokrival (namreč jubilar) tako imenito glavo, kakršna je moja; bil je njen največji in edini okras, njena streha in strelodov, njeno neobhodno potrebno dopolnilo, njena gloriola in krona in najbrž njena edina vrednost, ki jo lahko vnovič na tem materialističnem svetu; bil je, skratka, znamenitost moje glave in glavna vsebina njenega ugleda, nepogrešljiv prilastek človeškega dostojanstva in hkrati najzanesljivejša zaščitna sredstvo proti nahodu. Bil je, skratka — tako sla-

bounni nedvomno niste, da bi ne uganili — bil je, pravim, moj klobuk! Naglas na obeh besedah. Bil je, naglas tudi na teh besedah, kajti zdaj ni več: »mena klobuk več ne zasluži, toda zdaj je nekaj več: jubilar. Da, naš jubilar! Ali sem vam že povedal, kako ga je teplo življenje? Koliko viharjev je vihralo čezeni? Koliko ploh je spiralo prah z njega? Koliko povodnjav bencina je preстал! Kolikokrat so sedeli na njem na vlaku, v kinu, v koncertni dvorani! In kolikokrat se je vračal k svojemu stvarniku, da ga je obrnil kakor berač žep, ga okopal (kakšna mastna juha!) ter prerodil v barvi! Toda kaj je vse to proti temu: Kolikokrat je ušel žalostni usodi, da ga ni žena odnesla k modistki, kjer bi se na svoja stara leta še pobalil ter bi se nesmrtno pohabill! Bil je — zdaj je jubilar, Morda bi bilo treba praznovati njegovo 10-letnico, morda 20-letnico, če že ni srečal Abrahama. Upam pa, da je vsaj nekaj let mlajši od mene. Javnost pa naj zve... Naj zve za naš družinski praznik (to je edini, razen velikih dogodkov v naši mačji družini); ko bo zopet deževalo, bo jubilar morda zopet prevzel svojo bivšo imenito nalogo, da se bo poveznil na zasluzno glavo, kjer bi naj pričakal vse moje nadaljne jubileje in srečanja ne le z Abrahamom, temveč tudi s pametjo.

Za tehnološki muzej v Ljubljani

Bila bi zelo potrebna izpopolnitev naših tehniških šol — Zanimel ustanovitve „Tehniške matice“

Ljubljana, 16. julija. Pri nas je vzniknilo že mnogo dobrih zamisli, vendar navadno ni bilo za nje dovolj razumevanja, da bi bile uresničene. Čeprav se je marsikdo navdušil nad njimi, Ljubljana bi potrebovala še nešteto pridobitev; lahko je sicer prepričati vsakogar, kaj bi se potrebovali, žal smo pa pri nas znali vselej mnogo bolj delati načrte kakor jih uresničevati. S tem pa ni rečeno, da so bili vsi načrti fantastični, temveč nam je primanjkovalo le organizatornega duha in smisla za skupno delo. Seveda smo bili vselej tudi v zadregi, kje bi naj našli gnotna sredstva za uresničitev načrta. Prav zaradi tega so nekateri prislusnili novim zamislim, kaj bi bilo treba še okreniti, samo z enim ušesom, ker so se bali, da bo zopet potrkalo tudi na njihov mošnjček. Vedno so imeli pripravljen isti ugovor. Kdo bo pa plačal? Saj za to vendar ni denarja. Se za marsikaj drugega, kar potrebujemo nujno, ni denarja, pa bi razpravljali še o tem? Tako je bilo mnogo lepih zamisli, ki bi nekateri lahko uresničili brez žrtve, pokopanih in zamujene so bile ugodne prilike.

Česa še nimamo...

Marsičesa še nimamo, kar bi takšno mesto, kakršno je Ljubljana, res zelo potrebovalo. Ne bomo ponavljali, kar je bilo že tolikokrat povedano. Prejšnja leta smo najbolj pogosto govorili, kako zelo potrebujemo bolnico. V poročilih mestnega fizikata smo tudi čitali leto za leto, da Ljubljana potrebuje izolirnico. Razen tega bi bila zelo potrebna zdravstvena ustanova, zavetišče za jetične brezdomce, ki so trosili kužne kadi po mestu od hiše do hiše, ko so bili prisiljeni prosjati za skorjod kruha. Toda, če Ljubljana ni dobila tedaj nujno potrebnih zdravstvenih ustanov, bi ne smeli zametovati zamisli, naj bi dobila tudi nekatere druge ustanove, ki se morda ne zde tako nujno potrebne na prvi pogled. Če bi mesto dobilo katero drugo ustanovo, ne zdravstveno, bi to vendar ne oviralo uresničiti zamisel, da bi dobila n. pr. tudi bolnico za nalezljive bolezni. Če bi ustanovili n. pr. samostojen etnološki muzej, ki bi bil tudi zelo potreben, ker se s skupnem muzeju etnološki oddelke ne more primerno razviti, bi s tem ne škodovali drugim kulturnim ustanovam. To velja tudi o ustanovitvi tehnološkega muzeja.

Naš obrtni muzej

V muzeju je tudi obrtni oddelke, ki pa ni posebno obsežen in tudi ni namenjen posebej izobraževanju obrtnega naraščaja. Zbranega je sicer precej gradiva, prostora za smotno razstavo za šolske namene je pa mnogo premalo. Sicer pa samo eden muzejskih oddelkov ne more biti urejen v šolske namene. Razlikovati je treba med obrtnim in tehnološkim muzejem. Tehnološki muzej je mnogo širši pojem kakor obrtni muzej. V njem ne zbirajo le rokodelskih izdelkov, temveč tudi razne stroje in strojne dele. V tehnološkem muzeju lahko zasledujemo vse razvojne tehnike, kakor tudi razvoj posameznih strojev. — Tam se seznanimo z vsemi pomembnejšimi tehničnimi iznajdbami. Tehnološki muzej je odprta knjiga, ki govori neposredno najbolj razumljiv jezik. Dajak se v soli poglablja v strojne skrivnosti s pomočjo slik, ki mu ne morejo nikdar tako jasno prikazati načela izuma in delovanja stroja. Takšna razstava je še posebno poučna, ker dajak lahko zasleduje razvoj stroja, njegove izpopolnitve ter spozna, v čem je bistvo izboljšave. Pri tem tudi sam nehoti začne razmišljati, kako bi bilo treba rešiti posamezna tehnična vprašanja. Tehnološki muzej je izrednega pomena za izpopolnitev izobrazbe tehniškega naraščaja. Lahko bi skoraj rekli, da je neobhodno potreben del tehniške šole in bi moral biti z njo nerazdružljiv.

Ustanovitev bi bila mogoča

Ustanovitev tehnološkega muzeja bi bila mogoča tudi v naših skromnih razmerah. Žal, smo pa mnogo že zamudili. Pri ustanovitvi ter izpopolnitvi našega tehnološkega muzeja bi lahko sodelovali tudi številni obrtniki. V muzeju bi romali vsi zastareli stroji, razne strojne naprave in tehnične priprave. Gradivo bi sproti naraščalo, od leta do leta bi ga bilo več. Obrtniki, ki zdaj uničijo zastarelo strojno napravo, da porabi gradivo, ali jo pa zavrzijo med staro šaro, da jo požre rja, bi jo rad brezplačno prepustili muzeju. Že v nekaj desetletjih bi lahko zbrali mnogo razstavnega gradiva. Muzej bi pa lahko začel

takoj služiti svojemu namenu, čeprav bi bil še tako skromen. Stalno bi se izpopolnjeval in širil. Brez posebnih žrtve bi tako dobili pomembno ustanovo, ki bi bila potrebna ne kot zgolj privlačnost in znamenitost mesta, temveč za izpopolnitev izobrazbe našega obrtnega ter sploh tehničnega naraščaja in za olajšanje pouka na tehniških šolah. Ustanovitev tehnološkega muzeja bi bila morda še celo lažja kakor zidanje poslopja za strokovno nadaljevalne šole. Da je pri nas zelo potrebno tudi primerno poslopje za strokovno nadaljevalne šole, poslopje, ki bi imelo primerne učilnice, dobro opremljene, pa tudi delavnice ter vse tehnične naprave, je bilo že nešteto povedano. Za poslopje je bilo kupljeno tudi že zemljišče. Ljubljana bo nedvomno prej ko slej dobila primerno poslopje za strokovno nadaljevalne šole ter najbrž ne bo treba več dolgo čakati; to vprašanje je v glavnem že rešeno. Za tehnološki muzej pa bi najbrž niti ne bilo treba novega poslopja. V začetku, ko bi bilo še premalo razstavnega gradiva, bi bilo dovolj le skromno skladišče, kjer bi zbirali gradivo ter ga primerno hranili. Najprej bi bilo treba vsaj omogočiti zbiranje gradiva, da bi ga ne zametovali in uničevali. Zdaj bi lahko še marsikaj zbrali, kar čez nekaj let ne bo več mogoče. Poznavalci razmer trdijo, da bi lahko v našem tehnološkem muzeju zbrali toliko gradiva brez posebnih žrtve, da bi dobili muzej, kakršnega nimajo niti v marsikaterem v velikem mestu. Da je pri nas res precej gradiva za takšen muzej, smo lahko spredvideli tudi pri nekaterih drugih razstavah, n. pr. pri gasilski. Ko so prejšnja leta pripravljali obrtno razstavo, se je tudi izkazalo, da bi bilo mogoče ustanoviti v Ljubljani večji obrtni muzej. Nobenih ovir ni, da bi ne uresničili zamisli, ki prihaja iz vrst obtnikov. Potrebno je le nekaj smisla za skupno delo. Vprašanje pa je, kdo bi bil poklican ustanoviti tehnološki muzej, odnosno izvesti pripra-

ve zanj. Mislimo, da bi lahko obrtniki sami naredili marsikaj, če bi se ne zganili nihče drugi. Poiskati bi bilo treba za začetek le skladišče, kjer bi zbirali gradivo. Pri tem bi se lahko naslonili na svojo stanovsko organizacijo. Z obrtniki bi pa morali sodelovati seveda tudi industriji. Predvsem bi pa bile poklicane tehniške šole, da bi mislili na ustanovitev muzeja ali vsaj na zbiranje gradiva. V šolskih poslopih sicer ni prostora še za muzejsko gradivo, toda šole bi lahko najbolje vodile delo za ustanovitev ter razvoj tako pomembne ustanove.

Tehniška matica

V zvezi z izobraževanjem našega tehniškega naraščaja in z napredkom naše tehnike je tudi lepa zamisel, da bi ustanovili tehniško matico ali kakor bi se naj že imenovala založba, ki bi izdajala poučne tehniške knjige. Nekdo je predlagal, naj bi založba začela izdajati skripta posameznih profesorjev; številna predavanja profesorjev, lepo zaokrožena in dragocena dela, se sčasom izgube in uporabljajo jih le omejeni krogi. Ko bi izhajala v knjigah, bi pridobila na vrednosti in koristila tehničnemu napredku ter izpopolnitvi izobrazbe tehničnega osebja. Nekateri sodijo, da bi tako dobili ustanovo, kakršne nimajo niti mnogi veliki narodi, in izdajala bi dela, ki bi se lahko z njimi ponasali pred svetom. Profesorji so pripravljeni prepustiti založbi svoja dela, ne da bi zahtevali honorar. Poznavalci trdijo, da bi bilo mogoče izdajanje tehničnih del v dovolj veliki nakladi. Knjige bi uporabljali predvsem na šoli, a po njih bi seveda posegali tudi zaposleni. Ustanovitev tehniške matice bi bila mogoča, zlasti, če bi se združile vse poklicane ustanove in organizacije. Zamisel je tako lepa, da res ne sme ostati pozabljena in treba bo večkrat opozoriti na njo, dokler ne bo uresničena.

Kratki lasje so škodljivi

Zanimive ugotovitve japonskih raziskovalcev o rasti las

Zadnje časi je po svetovnih listih vedno manj oglasov, ki se v njih ponujajo razna rast las pospešujoča sredstva. Prej je bilo takih oglasov po vseh listih polno. Najbrž je občinstvo izgubilo zaupanje v razne kemične preparate, ki naj bi vrtili plešastim ljudem lase. Tudi zdravniška veda zlasti pri moških še vedno ni ugotovila za kaj jim izpadajo lasje. V mnogih primerih so krive nekatere bolezni, v prvi vrsti legar, kriva je pa tudi preobremenitev živcev in način življenja v naših časih. Končno je treba omeniti še težke klobuke ali pomanjkanje gotovih hormonov, ki pospešujejo rast las. Vzrokov izpadanja las je torej cela vrsta. Ne poznamo pa zares učinkovitega sredstva proti izpadanju las.

Statistiki so se tudi že zanimali za plešaste glave in dognali, da je več plešastih ljudi tam, kjer si moški strižejo lasje. Kjer pa nosijo dolge lase, izpadajo moškimi v splošnem manj kakor ženskami. Statistiki se sklicujejo celo na zgodovinska dejstva. Stari Rimljani niso nosili dolgih las in večinoma so bili plešasti že s 40 leti. Plešiti so pa nosili v srednjem veku dolge lase in so jih tudi dolgo ohranili. Tudi Turki so imeli goste in dolge lase, ker so se striženja izogibali.

Velik požar v Buenos Airesu

Sredi najživahnejšega mestnega okraja Buenos Airesa je izbruhnil prejšnji teden velik požar, ki je uničil znano veletrgovno La Filipinas. Štirinadstropno poslopje je navzlic prizadevanju gasilcev pogorelo do tal. Nad 1000 uslužbencev in številni kupci so se pravčasno rešili iz gorečega poslopja. Ženske in otroke so morali rešiti večinoma po gasilskih lestvah. Požar je nastal zato, ker je počila cev centralne kurjeva na nafto.

Prehrana Budimpešte

Budimpeštanski župan je poročal na zadnji seji občinskega sveta o prehrani in preskrbi mesta. Budimpeštanski otroci, ki jih v poletnih mesecih ni bilo mogoče zadostno nadzirati, bodo imeli odlej na razpolago 66 otroških zavetišč. Dovož živil je letos znatno bolj, kakor je bil lani ob tem času, zlasti v pogledu krompirja in sadja.

Sreča v nesreči

Blizu italijanskega mesta Orta se je pripetila onkraj teža avtomobilska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtve. Dva trgovska potnika sta se peljala po gorski cesti, kjer je mnogo ozkih ovinkov, ob cesti so pa globoki prepadi. Globoko doli v dolini je šumel gorski potok. Kar je avto zdrsil s ceste in že je bil na tem, da bi se skotalil v dolino, pa ga je zadržalo drevo. Tako je obvisel nad prepadom in potnika v njem sta bila seveda v zelo nevarnem položaju. Morala sta mirno sedeti v avtu, kajti če bi se bila le zganila, bi se bila utegnila zgoditi strašna nesreča. Jela sta klicati na pomoč. Končno so prihiteli ljudje in spravili avto nazaj na cesto.

MEHIKO SRCE

— Zakaj neki ta pevka med koncertom vedno meži? — Ker ima tako mekko srce, da ne more gledati, kako drugi ljudje trpe.

V nekem italijanskem letalskem oporišču: Piloti čakajo na povelje za odlet

Sveže maslo tudi poleti

Kjer je na razpolago led ali hladilnik ne dela spravljanje surovega masla čez poletje gospodinjstvom nobenih preglavic. Gre samo za to, da spravimo maslo v pravo posodo, da ne izgubi svojega prijetnega okusa. Seveda ne smemo spravljati v isti hladilnik ali na led jstevin, ki bi se maslo navzelo njihovega duha. Drugače je pa, če nimamo na razpolago niti ledu niti hladilnika. Toda tudi v tem primeru lahko spravimo surovo maslo tako, da nam ostane sveže.

Maslo je treba položiti v velik lonec, napolnjen z mrzlo vodo, tako da ostane v njem najmanj tri ure. Vodo večkrat menjamo. Če pa primanjkuje vode, si lahko pomagamo tako, da zavijemo maslo v mokro krpo, ki jo vsako uro znova zmocimo. Tudi lončena posoda je prikladna za ohlajevanje masla, če je prevlečena z glazuro in če ima tudi z glazuro prevlečen pokrov. Če pa ni pokrova si pomagamo z zamazanim papirjem, ki pride naj poljuben pokrov. Maslo lahko spravimo tudi v peč, kjer je vedno na prepihu.

Uporaba šote

Šota se uporablja prvenstveno kot kurivo, poleg tega se pa uporablja še v mnoge druge svrhe. Zelo važno vlogo igra šota v poljedelstvu, kjer lahko z njeno pomočjo zrahljamo pretrdo zemljo. Šota je pa tudi izvrstno izolacijsko sredstvo. Zato jo pogosto uporabljajo za strepe, pa tudi za toplotno izolacijo. Zadnje čase izdelujejo celo iz stimejane in zglažene šote nagrobne spomenike, vence in okraske.

Od kod kurja slepota?

V času, ko je potrebna skoraj povsod za temnitev, je tako zvana kurja slepota po nji prizadetim ljudem zelo neprijetna. Taki ljudje podnevi navadno vidijo, čim se pa stemni, ne morejo ničesar več razločiti, do čim drugi ljudje še vedno vidijo toliko, da se lahko za silo orijentirajo. Kurja slepota nastane, če ni v redu tako zvani očesni škrlat — snov v očesu, ki omogoča gledanje v mraku in temi. Očesni škrlat odprave večinoma zaradi pomanjkanja vitamina A v človeškem telesu, ker se s tem vitamin hrani. Zato lahko očesno slepoto odpravimo, tako da spravimo v organizem vitamina A.

Počastitev francoskega delavca

V nekem industrijskem podjetju v bližini Vallenciennesa so oni dan počastili 87-letnega delavca, ki je delal v tisti tovarni 76 let. Sprejet je bil v častno legijo. V častni listini je rečeno, da je bil deležen

mož te počastitve zato, ker je skozi 76 let zvesto delal pri istem podjetju. Čeprav je lahko na podlagi pravil sprejet v častno legijo vsak Francoz, zaslužen za domovino, je sprejem delavca izreden dogodek.

Izreki

- Čas lahko zaceli rane, ne odstrani pa brazgotine.
- Preiskujoče oko je navadno že samo preiskano.
- Tudi na smetišču laži, najdemo zrno resnice.
- Karikatura mnogih ljudi je lepša od njihove resnične osebnosti.
- Marsikega očara gramofon, v koncertni dvorani pa zaspil.
- Izkušnje drugih ljudi so nam pravila, mi pa smo izjema v pravilih.
- Marskdo zasnehuje bogove, a kleči pred maliki.
- Očetu sveti v pogledu otroka bodočnost, a staremu očetu preteklost.
- Preden pride zima, ima tudi srce svoje jesenske viharje.
- Pot človeštva v višino, pelje čez nizino.
- Na požetem polju strasti, je strastna kesanja.
- V osebnosti bližnjega se izraža podvestno spoznanje svojega lastnega jaza.
- Pikolovec je duševna mumija.
- Tudi najbolj sončno življenje ima svoj Miserere.
- Z zakonom se dostikrat zaključijo ljubezen.
- Iluzije so lučke na božičnem drevesu življenja.
- Potrpljenje je neumoren pogum.
- Dobro srce je dragulj, zato se mnogi bahajo z njim.
- Slovo od sreče je dostikrat lažje, kakor od upanja.

P. G. WODEHOUSE:

25

Mala Pepita

Humorističen roman

Pri tej igri je vladala v gostilni posebna etiketa. S partnerjem si igral do sto, nato pa si ga odvedel v točilnico in mu plačal okrepčilo. On je vzdignil kozarec, rekoč: »Na vaše zdravje, gospod,« ter ga izpil na dušek. Potem si lahko igral novo partijo, če te je bilo volja, če ne, si se pa odpravil domov. Ko sva tisti dan prišla, da si priveževa dušo, je bil v točilnici samo en gost razen naju; na prvi pogled sem ga spoznal, da ne more biti abstinent. Zleknil je sedel na stolu, upiral noge v točilnik ter z očitnim glasom in mnogimi presledki brundal nekako takole:

»Kaj mi je mar... da ima... krono?

Volje sem take... pa tepem... svojega psa...«

Bil je krepak, gladko obrbit dedec s potlačanim nosom, na katrega mu je padal okrajek mehkega klobuka. Počrta je bil suhe in mišičaste, oblečen pa v nekakšno potno obleko. Na prvi mah bi bil spoznal v njem prebivalca newyorškega East-Sida, ko bi ne bil že njegov izgovor potrjeval te sode. Kaj je delal Newyorčan iz East-Sida v Sansteadu, je bilo vprašanje, ki je presegalo mojo pamet.

Komaj sva s soigralcem sedla, je vstal in odšel. Videl sem ga, ko je stopal mimo okna, in njegovo zatrdilo, da je ni kronane glave, ki bi mu ubranila tepsti svojega psa, mi je slabotno udarjalo na uho, ko se je oddaljeval po cesti ter izginil za ovinkom.

»Američan!« je z globokim neodobravanjem vzdiknila mogočna točajka, gospodična Benjafieldova. »Vsi so takšni!«

Gospodični Benjafieldovi se nisem nikoli upal oprekat, takisto, kakor mi ne bi prišlo na misel, da bi oporekal kipu Svobode; rajši sem zamrmral nekaj takega, kakor da pritrujem. Ona pa je dodala:

»Rada bi vedela, kaj dela pri nas!« Pomislil sem, da bi prav za prav tudi jaz rad vedel. A tisoč milj daleč mi je bilo do slutnje, da ta skrivnost zame kmalu ne bo več skrivnost.

Vem, da me utegne kdo imeti za slabomnega (kakor je tolikokrat rekel Sherlock Holmes svojemu doktorju Watsonu), če priznam, da sem si na povratku v zavod spet in spet belil glavo s tem vprašanjem; res je pa le. Poučevanje in vse druge moterone dolžnosti so mi bile otople duha, in tako mi se daleč ni hodilo na misel, da bi utegnila biti navzočnost »male Pepite« v Sansteadu Housu v kakršni koli zvezi z Američanovim bivanjem v vasi. Zdaj preidem k znameniti dejavnosti dvornika Whita, ki sem jo spoznal tisti večer.

Dokaj zgodaj je še bilo, ko sem se odpravil domov, to je, proti šoli; a kratki januarski dan je bil pri kraju, tako da sem že v trdi temi stopil skozi glavna vrata v ogradi in krenil po drevoredu. Ta

drevored je bil široka, s prodrom posuta pot, ki se je ljubko vila kakih dve sto metrov daleč, obrežljiva z jelovjem in rododendri. Korakal sem precej hitro, kajti zmrazilo je.

Komaj sem bil skozi drevje zagledal svetlobo, ki je sevala skozi okna, mi je udaril na uho topot, kakor da nekdo teče. Obstal sem. Topot je postajal čedalje razločnejši. Prav za prav je bilo slišati, kakor da bi tekla dva, eden s kratkimi, naglimi koraki, drugi, ki je bil spredaj, pa skokoma. Nagonsko sem se umaknil v stran; kmalu nato je pridrl naj prvi mimo mene. Pesek na zmrazil pot, rju je glasno škripal pod nogami. Prav tedaj pa se je začel rezek pok, kakor da bi močno tlesnil z bičem, in nekaj je nalik veliki žuželki v temi prižvižgalo mimo mene.

Učinek tega poka in žvižga na dirajočega je bil presenetljiv: obstal je in planil v grmovje. Še nekaj trenutkov sem slišal zamolkli hrup njegovih korakov po travnatih tleh, nato je vse utihnilo.

Vse to se je zgodilo v malo sekundah, in jaz sem še vedno stal ob robu drevoreda, kar opazim, da se bliža tudi drugi izmed dvojice. Očitno je nekaj časa zasledoval prvega, a se je bil potem premislil, kajti zdaj ni več tekel, ampak je stopal dokaj počasi. Nedaleč od mene je obstal, in slišal sem ga, ko je pritaženo zaklel.

»Kaj pa je?« sem mahoma zaklical. Tisti strel iz pištole, kajti prav za strel je šlo, ne za več ne za manj, me je bil nemilo dregnil v živce. Do tistega trenutka je bilo moje življenje mirno in pokojno,

in pištole niso nikoli pokale po njem; ni čudo, da sem bil prepaden in razdražen.

S hudobnim veseljem sem opazil, da se je neznanec, ki mu je bil strel namenjen, ob mojem vzkliku prav tako zdrzil kakor malo prej jaz. Poskočil je in se obrnil proti meni; tisti mah mi je prišlo na misel, da bi ga bilo pametno opozoriti, da sem nevtralec. Kakor je bilo podoba, sem bil nehoti zašel v osebno razračunavanje in naletel baš na tistega izmed udeležencev, ki je imel v roki nabito pištole. Zdal je stal tri korake od mene; očitno je bil človek ihtivega značaja, eden tistih, ki v kritičnem položaju najprej streljajo in skušajo šele potem dognati, ali jim je nesrečnejše kaj hotel ali ne.

»Burns sem, učitelj Burns,« sem se hitro oglasil. »Kdo ste pa vi?«

»Gospod Burns?« je ponovil mož.

Ta topli, malce robati glas se mi je zdel nekam znan.

»White, kaj ne?« sem vprašal.

»Nihče drug, gospod.«

»Kaj vraga pa delate? Se vam je zmešalo? Kdo je bil ta človek?«

»Da bi vam mogel povedati, gospod! Vsekako zelo sumljiv dedec. Zalotil sem ga, ko se je takisto čudno sukal okrog zadnjega konca hiše. Ko me je zagledal, je planil v beg, jaz pa za njim.«

»A vendar,« sem rekel z očitajočim glasom, kajti mojemu redoljubnemu značaju se je preneglica upirala, »zdi se mi, da ne bi smeli kar tako streljati na človeka, samo zato, ker se je smukal okrog hiše,